

Etik och ekonomi

i idrottsföreningar

Etik och ekonomi

i idrottsföreningar

Centrum för idrottsforskning (CIF) är statens sektorsorgan för idrottsforskning med uppgift att initiera, samordna, stödja och informera om forskning inom idrottens område samt att ansvara för uppföljning av statens stöd till idrotten.

Studien *Etik och ekonomi i idrottsföreningar* i samarbete med United Minds är ett led i 2013 års uppföljningsuppdrag.

Rapporten finns att ladda ner som pdf på www.centrumforidrottsforskning.se.

© **Centrum för idrottsforskning 2014:3**

Projektledning | Jimmy Sandell, United Minds & Christine Dartsch, Centrum för idrottsforskning

Författare | Jonas Hellman, United Minds

Formgivning | Camilla Atterby, www.laghammar.se

Foton | Bildbyrå

Tryck | TMG Tabergs

ISBN | 978-91-981833-0-6

Innehåll

Förord	5
1. Sammanfattning och slutsatser	7
2. Bakgrund och syfte	13
3. Metod	14
4. Idrottens föreningar	19
5. Idrottens kassörer	29
6. Idrottsföreningarnas professionaliseringsgrad	39
7. Idrottsföreningarnas utmaningar	50
8. Idrottsföreningarnas ekonomi	58
9. Regelbrott inom idrottsföreningar	72

Förord

Centrum för idrottsforskning (CIF) har i uppdrag av regeringen att följa upp statens stöd till idrotten. För år 2013 var uppgiften att analysera vad som kännetecknar god etik inom idrotten. Analysen skulle i första hand omfatta frågor med rättsliga och ekonomiska beröringspunkter samt styrnings- och ledningsfrågor.

Vi har genomfört uppföljningen efter två huvudlinjer. Den första strategin blev att sammanställa befintlig kunskap inom området. Ett antal forskare, idrottsledare och sakkunniga anlätades följaktligen för att diskutera etiska utmaningar inom idrotten utifrån sina perspektiv och expertområden. Resultatet finns redovisat i rapporten *I gråzonen – en antologi om idrottens etiska utmaningar*.

Den andra strategin handlade om att generera ny kunskap i frågan om god etik inom idrotten. Mer konkret anlätades analys- och strategiföretaget United Minds för att genomföra en större undersökning om etik och ekonomihantering i idrottsföreningar på lokal nivå. Därtill anlätades professor Bill Sund, Stockholms universitet, för att på uppdrag av CIF bistå United Minds med sakkunskap, analys och vetenskaplig kvalitetsgranskning.

Etik och ekonomi i idrottsföreningar är en del i Centrum för idrottsforskningens årliga uppföljning av statens stöd till idrotten. Läs mer om hela årets uppföljning i rapporten *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2013*.

Stockholm, april 2014

Per Nilsson

ordförande i Centrum för idrottsforskning

1. Sammanfattning och slutsatser

Analys- och strategiföretaget United Minds har på uppdrag av Centrum för idrottsforskning undersökt idrottsföreningars ekonomiska utmaningar samt deras etik och moral i frågor relaterade till ekonomi. Studien baseras på intervjuer och en större enkätundersökning som besvarats av 5 480 kassörer i idrottsföreningar. Samtliga Riksidrottsförbundets idrotter finns representerade bland de kassörer som svarat på enkäten, vilket ger ett unikt heltäckande underlag.

Idealitet och småskalighet

Svensk föreningsidrott kan ofta framstå som en förhållandevis kommersialiserad och elitinriktad verksamhet. Denna studie visar dock att idrotten alltså har en tydlig förankring i den ideella samhällssfären. Drygt två av tio föreningar har högst 50 medlemmar och bara fyra av tio har mer än 200 medlemmar. Därtill är medlemsutvecklingen av stor betydelse för idrottsföreningarnas ekonomi, då deras viktigaste intäktskälla är medlemsavgifter.

Större och mer kommersiella idrottsföreningar finns också, men de utgör en liten andel. Knappt en fjärdedel av idrottsföreningarna bedriver elitverksamhet på seniornivå. Huvuddelen av idrottsrörelsens verksamhet vänder sig till barn och ungdomar, samt till vuxna som utövar idrott för att det är roligt och stimulerande.

Låg professionaliseringsgrad

Idrottsföreningarnas professionaliseringsgrad är i allmänhet låg, även om vissa skillnader finns mellan olika idrotter. Åtta av tio föreningar omsätter som högst en miljon kronor om året, och för många föreningar är omsätt-

ningen betydligt lägre. Föreningarnas utrymme för att köpa professionella tjänster är därför oftast begränsat. Majoriteten av idrottsföreningarna ger ingen ersättning till någon i föreningen, utan allt arbete sker på ideell basis.

Att rekrytera ideella tränare, ledare och funktionärer kommer också högst upp på listan över idrottsföreningarnas utmaningar, om ekonomi inte nämns som ett enskilt alternativ.

Tre av tio idrottsföreningar har anställd personal. Att anställa personal kan medföra stora ekonomiska utmaningar, vilket illustreras av att lönekostnader ofta är en av de dominerande utgiftsposterna för föreningar som har anställda.

Anställd personal är generellt sett vanligast inom föreningar som ägnar sig åt någon av de stora lagidrotterna ishockey, fotboll, handboll, basket och

innebandy. Men det är också jämförelsevis vanligt med anställd personal inom golf, tennis, simidrott och ridsport.

Drygt två av tio idrottsföreningar har anställd administrativ personal, till exempel kanslipersonal. Detta är jämförelsevis vanligare inom lagidrotter, vilket sannolikt beror på att lagidrotter ofta har mer administration att hantera.

Låg formell kompetensnivå i ekonomiska frågor

Idrottsföreningarnas ekonomi sköts av kassören, som har ett stort ansvar. Av undersökningen framgår att sex av tio kassörer i idrottsföreningar är ”glada amatörer”, så till vida att de helt saknar professionell erfarenhet av att arbeta med ekonomi och bokföring.

Ändå är det få kassörer som utnyttjar de möjligheter till utbildning som Riksidrottsförbundet och andra organisationer erbjuder. Nästan sju av tio kassörer har aldrig deltagit i någon av de utbildningar som vanligen erbjuds.

Att vara kassör är i de flesta fall något man gör på sin fritid, vilket självfallet påverkar arbetsinsatsen. Merparten av kassörerna lägger maximalt två timmar i veckan på sitt arbete med föreningens ekonomi, och få lägger mer än fem timmar.

Kassörernas vanligaste informationskälla i ekonomiska frågor (till exempel lagstiftning eller regelverk) är att söka på internet. Det övergripande mönstret är att kassörerna snarare söker information själva än att de rådfrågar någon utomstående.

Föreningarnas ekonomiska utmaningar

Det kassörerna upplever som sin största utmaning är att hantera bidragsansökningar. Kommunala och statliga bidrag är en viktig inkomstkälla för de flesta idrottsföreningar, och ofta vilar ansvaret på kassören att se till så att alla tillgängliga bidrag verkligen också söks.

Två av tio kassörer tycker att hanteringen av kontanter är en stor utmaning, vilket troligen är kopplat till att många idrottsföreningar bedriver småskalig försäljning för att få in intäkter.

Det finns en stor kreativitet när det gäller att komma på nya idéer för att dryga ut idrottsföreningarnas ekonomi. Men de flesta nya intäktskällor bygger på att medlemmar ska ställa upp och arbeta ideellt, vilket medför begränsningar – eftersom det är svårt att få medlemmar att ställa upp.

51 procent av kassörerna uppger att ekonomin i deras egen idrottsförening är mycket eller ganska bra, medan endast sex procent anser att idrottsföreningar i allmänhet har mycket eller ganska bra ekonomi. Den generella föreställningen tycks således vara att idrottsföreningar i allmänhet har ansträngd ekonomi, medan den egna föreningen utgör ett positivt undantag.

Resultatet antyder att det finns en tendens att överdriva idrottsföreningarnas ekonomiska utmaningar. Men det är samtidigt uppenbart att begränsade resurser ibland tvingar idrottsföreningar till hårda prioriteringar. Detta illustreras bland annat av att två av tio idrottsföreningar vid något tillfälle har tvingats göra avkall på sportsliga framgångar som en konsekvens av föreningens ekonomiska situation.

Etik och ekonomiska regelbrott

Färre än en av tio idrottsföreningar har vid något tillfälle avstått från intäkter som de skulle kunnat få. Det vanligaste skälet för att avstå från intäkter är resursbrist, till exempel att det inte finns tillräckligt med medlemmar som kan hjälpa till eller att de anläggningar som skulle behöva utnyttjas är upptagna. Det näst vanligaste skälet till att avstå från intäkter är etiska och moraliska skäl, vilket visar att moraliska överväganden i dessa sammanhang förekommer – även om det inte är något som alla föreningar brottas med. Exempel på intäktsmöjligheter som idrottsföreningar tackat nej till är alkoholsponsring, spelreklam och att lämna ut medlemslistor.

I enkäten ingår även frågor om hur kassörerna i allmänhet uppfattar förekomsten av ekonomiska regelbrott i idrottsföreningar. För att få ärliga svar ombads kassörerna bedöma hur andra föreningar antas agera snarare än att uttala sig om den egna föreningen. Det är viktigt att poängtera att frågor av detta slag inte ger säkra svar på frågan hur vanligt det egentligen är med ekonomiska regelbrott i idrottsföreningar, eller exakt vilka regelbrott det rör sig om – men med svar från hela 5 480 kassörer ger undersökningen en unik bild av idrottsföreningars etik och moral i ekonomiska frågor.

Drygt hälften av tillfrågade kassörer (54 procent) tror att det är vanligt med *omedvetna regelbrott* inom idrottsföreningar, orsakade av till exempel okunskap, slarv eller brist på tid. Resultatet bör kopplas till att kassörerna även uppgivit låg formell kompetens i frågor som rör ekonomi och bokföring. Därmed framträder en bild av att de vanligaste regelbrotten i ekonomiska frågor inte sker på grund av bristande etik utan till följd av att de ekonomiskt ansvariga i föreningen gör oavsiktliga och omedvetna fel.

Omedvetna regelbrott tycks vara vanligare i idrottsföreningar som ägnar sig åt lagidrotter, har hög omsättning och anställd personal. En förklaring kan vara att risken för misstag är större i föreningar med mer omfattande verksamheter.

Ungefär en fjärdedel av kassörerna (23 procent) tror emellertid att det är *vanligt med medvetna regelbrott som görs i syfte att gynna föreningen*. Även detta tycks vara vanligare inom lagidrotter, som normalt har mer omfattande verksamheter – och i många fall sämre ekonomi. Detta resultat har en mer etisk dimension såtillvida att det indikerar att det finns idrottsföreningar som kan tänkas acceptera ekonomiska regelbrott under förutsättning att det sker ”för den goda sakens skull”, det vill säga att det gagnar den egna klubben.

Slutligen återstår regelbrott i rent kriminella syften. En liten grupp kassörer (sex procent) tror att det även är mycket eller ganska vanligt med medvetna regelbrott som begås för personlig vinnings skull.

Slutsatser om åtgärder

En slutsats av undersökningen är att om regelbrott inom idrottsrörelsen ska förhindras, så är information och utbildning två viktiga redskap. En annan åtgärd är att göra regelverken mer lättbegripliga, för att minska risken för omedvetna regelbrott.

Svaren antyder att det i förhållandevis många idrottsföreningar finns ett synsätt att ändamålen helgar medlen, och att ekonomiska regelbrott därför är acceptabla – bara de tjänar ett gott syfte. För att komma till rätta med detta synsätt behövs påverkansarbete och upplysning om vilka konsekvenser det kan få på sikt om lagar och regler inte respekteras.

Medvetna regelbrott för personlig vinnings skull verkar inte vara något utbrett fenomen i idrottsföreningar, men i de fall där det förekommer är det viktigt att det bekämpas. Även om fallen är få kan de bidra till att svärta ner bilden av ideellt föreningsarbete. Om beteendet sprider sig riskerar det att allvarligt skada både samhället och idrottsrörelsen.

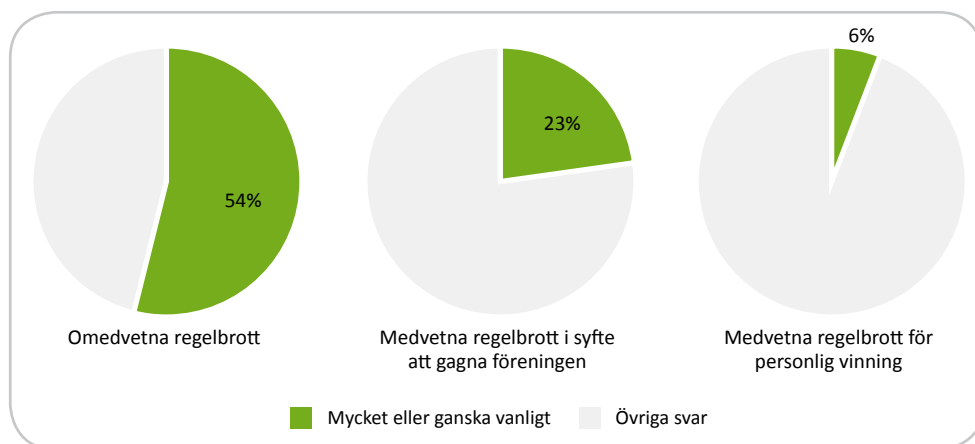

Diagram 1: Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med olika typer av regelbrott. Andelar som svarar "mycket vanligt" eller "ganska vanligt".

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med följande regelbrott? (N=5480)

2. Bakgrund och syfte

Centrum för idrottsforskning (CIF) har regeringens uppdrag att genomföra en regelbunden och långsiktig uppföljning av statens stöd till idrotten. För 2013 har regeringen bestämt att den tematiska fördjupningen ska handla om vad som kännetecknar god etik inom idrotten. CIF:s uppföljningsuppdrag omfattar i första hand frågor med rättsliga och ekonomiska beröringspunkter samt styrnings- och ledningsfrågor. CIF ska även analysera vilka företeelser och beteenden som riskerar att skada förtroendet för idrottsrörelsen som helhet.

Regeringen konstaterar i sitt beslut att en bristande etik inom idrotten kan vara ett allvarligt hot mot den svenska idrottsrörelsen och den svenska idrottspolitiska modellen. Den gängse bilden är att svensk idrott i sin helhet kännetecknas av god etik, identitet, gott ledarskap och frånvaro av korrup-tion. Men det kan inte uteslutas att osunda och ovälkomna företeelser i det moderna samhället även hittar sin väg till idrottsrörelsen. Den goda, ideella föreningskulturen som kännetecknas av transparens, öppenhet, rättsäkerhet och demokrati kan därför behöva stärkas.

Det finns också uppfattningar om att ekonomiska regelbrott inom föreningslivet ibland kan rättfärdigas om de tjänar ett gott syfte. Sådana handlingar kan samtidigt vara ett resultat av regelverk som inte är anpassade för föreningsdriven verksamhet.

Med anledning av 2013 års uppdrag har CIF anlitat analys- och strategi-företaget United Minds för att utföra en studie som rör svenska idrottsföreningars ekonomi och hantering av ekonomiska frågor. Syftet med studien är att öka insikterna om idrottsföreningarnas etik och moral, med fokus på ekonomi och eventuella regelbrott.

3. Metod

Den föreliggande studien *Etik och ekonomi i idrottsföreningar* har genomförts i två steg:

- **Steg 1:** En kvalitativ bakgrundsstudie omfattande bland annat djupintervjuer med representanter för idrottsföreningar och för ämnet relevanta experter.
- **Steg 2:** En kvantitativ enkätundersökning med 5 480 kassörer i idrottsföreningar.

Syftet med steg 1 var att öka insikterna om idrottsföreningarnas ekonomiska utmaningar, samt att utreda den gängse interna ansvarsfördelningen mellan ordförande och kassör. Efter förstudien beslutades att undersökningen skulle fokusera på idrottsföreningarnas kassörer, då ordförande inte alltid är lika insatt i detaljerna kring hur ekonomifrågor hanteras.

De insikter som framkom i steg 1 utgjorde också underlag för framtagande av frågebatteriet till enkätundersökningen.

Steg 1: Kvalitativ bakgrundsstudie

Den kvalitativa bakgrundsstudien omfattar djupintervjuer med nyckelpersoner i sex olika idrottsföreningar, utvalda för att täcka in föreningar av olika storlek och karaktär. Två av de utvalda föreningarna är fotbolls-föreningar, de övriga fyra ägnar sig åt innebandy, längdskidåkning, segling respektive orientering.

Bakgrundsstudien omfattar även intervjuer med experter inom området idrottsföreningars ekonomi, bland annat Magnus Forslund, forskare och universitetslektor vid Linnéuniversitetet i Växjö, som bedrivit forskning om hur idrottsföreningar leds.

Steg 2: Kvantitativ enkätundersökning

Den kvantitativa enkätundersökningen omfattar svar från 5 480 kassörer i idrottsföreningar.

Urval

Urvalet för enkätundersökningen var kontaktuppgifter till alla idrottsföreningar som registrerat en e-postadress. Registret erhöles av Riksidrottsförbundet och innehöll följande information:

- Namn och föreningsnummer
- Kommuntillhörighet
- Idrott
- Kontaktuppgifter till en eller flera av följande: ordförande, kassör, LOK-stödsansvarig eller generell föreningsadress

Detta har utgjort urvalsramen för enkätundersökningen och är att betrakta som ett totalurval eftersom det är Riksidrottsförbundet som administrerar kontakten till idrottsföreningarna. Det finns således ingen annan enskild aktör som har ett samlat register. Det är dock viktigt att beakta att kvaliteten på den här typen av kontaktuppgifter är svåra att bedöma eftersom förtroendeposterna i föreningarna byts ut.

Insamlingsmetod

Undersökningen genomfördes i form av en digital enkät som distribuerades via e-post. Enkäten skickades till kassörernas e-postadress som uppgavs i registret från Riksidrottsförbundet. I de fall där det saknades kontaktuppgifter till kassören användes någon av de andra kontaktvägarna (ordförande, LOK-stödsansvarig eller generell föreningsadress). I e-postmeddelandet uppmanades mottagaren att vidarebefordra enkäten till föreningens kassör.

Fältperiod och utfall

Datainsamlingen pågick från 2 oktober till 27 oktober 2013. I utskicket erbjöds mottagaren möjlighet att tacka nej till deltagande, något som utnyttjades av 510 personer. Under fältperioden genomfördes tre påminnelseutskick, vilket gav följande utfall:

- Antal kontakter: 16 316 stycken
- Antal svar: 5 480 stycken
- Antal ej levererade: 8 stycken
- Svarsfrekvens: 34 procent
- Internt bortfall: 896 stycken

Det interna bortfallet utgjordes av kassörer som påbörjade enkäten men avbröt innan de var klara.

Bortfallsanalys

En bortfallsanalys med bakgrundsvariabler görs för att belysa bortfallets beskaffenhet. I det register som tillhandahölls av Riksidrottsförbundet fanns två bakgrundsvariabler att studera. Den första variabeln var geografisk hemvist för respektive idrottsförening. Denna har studerats i bortfallsanalysen.

Den andra bakgrundsvariabeln som ingick i registret var vilken idrott som föreningen utövar. Eftersom bakgrundsfrågan i enkätundersökningen behandlade vilka idrottssektioner som ingick i föreningen, vilket inte är entydigt samma sak, har vi valt att inte använda denna variabel inom ramen för bortfallsanalysen.

Geografiskt bortfall

I kontaktregistret från Riksidrottsförbundet fanns uppgifter om föreningarnas geografiska hemvist. Svarefrekvensen har därför studerats utifrån geografi. Detta har gjorts på NUTS 2 nivå. NUTS är en geografisk indelning införd av Eurostat och på nivå 2 finns åtta regioner i Sverige. Resultatet av återfinns i tabell 1.

Tabell 1: Svarefrekvens per NUTS-region.

Län	Antal föreningar	Antal svar	Svarefrekvens
Stockholm	2 464	705	29 %
Östra Mellansverige	2 795	809	29 %
Småland och öarna	1 765	520	29 %
Sydsverige	2 304	674	29 %
Västsverige	3 242	923	28 %
Norra Mellansverige	2 030	576	28 %
Mellersta Norrland	920	257	28 %
Övre Norrland	1 114	286	26 %

Den genomsnittliga svarefrekvensen på NUTS 2 nivå är 28 procent och som synes i tabellen ovan är den geografiska fördelningen bra.

Enkätens utformning

Enkäten som skickades ut omfattade följande sex frågeområden:

1. Uppgifter om kassörernas idrottsföreningar
2. Uppgifter om kassörerna
3. Idrottsföreningarnas professionaliseringsgrad
4. Idrottsföreningarnas utmaningar

5. Idrottsföreningarnas ekonomi
6. Regelbrott inom idrottsföreningar (inom området ekonomi)

Enkäten i sin helhet finns att läsa på www.centrumforidrottsforskning.se.

Analys av resultaten

Resultaten har analyserats av United Minds och Centrum för idrottsforskning. Professor Bill Sund vid Stockholms universitet, som forskat om svensk idrottshistoria, har medverkat i genomförandet av studien och kvalitetsgranskat rapporten. I rapporten presenteras ett urval av resultat samt de slutsatser som dragits av hela studien, både de kvalitativa djupintervjuerna och enkätundersökningen med kassörer.

För totalt 25 olika idrotter finns minst 100 svarande kassörer. För dessa särredovisas och jämförs resultatet på enskilda frågor återkommande i rapporten. Däremot återges inte enskilda resultat för idrotter med färre än 100 svarande kassörer.

4. Idrottens föreningar

Det finns fler än 20 000 idrottsföreningar i Sverige, som företräder ett brett spektrum av olika idrotter. Drygt 3,2 miljoner individer är medlemmar i en idrottsförening, varav en stor andel håller på med olika idrotter och därför är med i flera föreningar. Tillsammans har Riksidrottsförbundets föreningar drygt 4,5 miljoner medlemmar.

De tre största idrotterna, mätt i antal föreningsmedlemmar, är fotboll, friidrott och golf. Över en miljon invånare i Sverige är medlemmar i en fotbollsförening, medan friidrottsföreningarna tillsammans har drygt en halv miljon medlemmar och golfföreningarna nästan lika många. Flera medelstora idrotter har runt 100 000 föreningsmedlemmar, som handboll, ishockey och tennis. Exempel på små idrotter är varpa, dragkamp och biljard, med endast ett par tusen föreningsmedlemmar vardera.

Föreningarna är samlade i specialidrottsförbund, i huvudsak organiserade utifrån olika idrotter. Riksidrottsförbundet har i dag 70 specialidrottsförbund. I den enkätundersökning med kassörer som genomförts för denna studie finns samtliga RF:s idrotter representerade, vilket ger ett brett och heltäckande underlag.

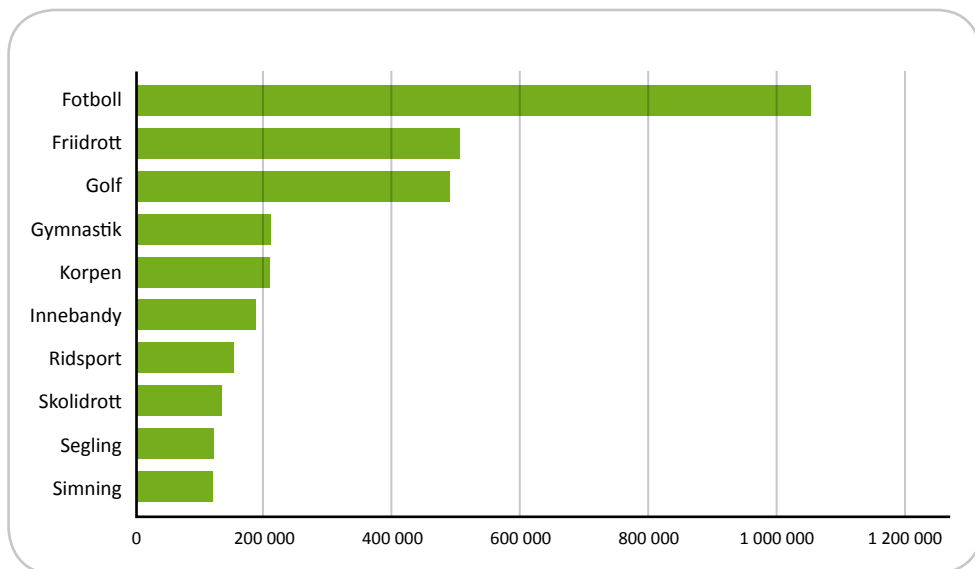

Diagram 2: Specialidrottsförbund med flest antal medlemmar 2011. Källa: RF (2012)

De flesta bedriver barn- och ungdomsverksamhet

Idrottsrörelsen är av tradition en folkrörelse. Idrottsföreningarnas verksamheter vänder sig till olika målgrupper, varav den största är barn och ungdomar. Enligt Riksidrottsförbundet har närmare 90 procent av alla barn och ungdomar i Sverige någon gång under sin uppväxt varit med i en idrottsförening.

De allra flesta idrottsföreningar bedriver barn- och ungdomsverksamhet. Sju av tio bedriver breddverksamhet på seniornivå, alltså breddverksamhet för vuxna.

På många håll finns det en skepsis mot elitsatsningar och en misstanke att sådana sker på bekostnad av breddverksamheten. Knappt en fjärdedel av idrottsföreningarna bedriver elitverksamhet på seniornivå, enligt kassörernas egen definition, och en ungefär lika stor andel bedriver elitverksamhet på ungdomsnivå.

De idrotter där det är vanligast att föreningarna bedriver elitverksamhet på ungdomsnivå är golf, simidrott, orientering och motorsporter. I lagsporter som fotboll, handboll och ishockey är det procentuellt sett färre föreningar som satsar på elitverksamhet för ungdomar. En förklaring till detta kan vara att det är enklare och mindre kostsamt att bedriva elitverksamhet inom individuella idrotter, just för att de är individuella. Inom lagidrotter krävs det ett större antal utövare och därmed oftast mer resurser.

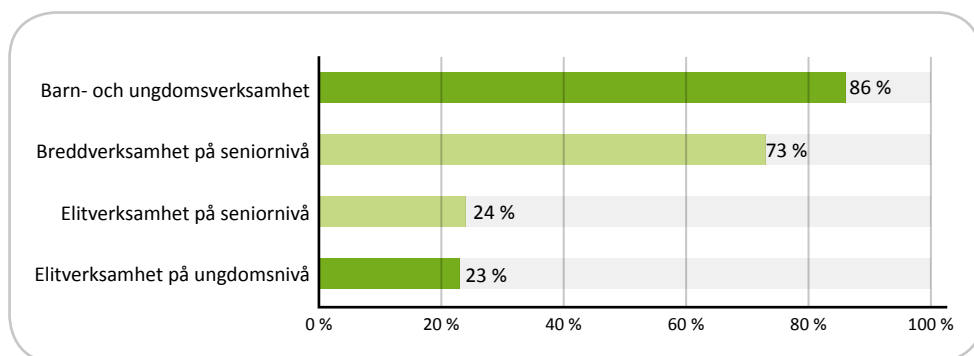

Diagram 3: Fördelning efter verksamhet.

Fråga: Vad av följande ingår i er förening? (N=5480)

Nya idrotter tillkommer

Trenden är att nya idrotter tillkommer och att antalet specialidrottsförbund inom Riksidrottsförbundet ökar. Det senaste förbundet i raden, som valdes in 2013, är Svenska Skateboardförbundet.

Antalet idrottsföreningar ökade fram till 1980-talet, men därefter har en utplaning skett. Under senare år har antalet idrottsföreningar minskat något,

vilket sannolikt beror på att utbudet av aktiviteter i samhället ökar och att en del föreningar inte lyckas upprätthålla det engagemang som krävs för att verksamheten ska överleva. Även urbanisering kan ha viss betydelse, då det är ont om plats för idrottsutövning i städerna och det råder konkurrens om idrottshallar, spelplaner och andra utrymmen. Samtidigt blir det också svårare att bedriva föreningsidrott på mindre orter, eftersom befolkningsunderlaget krymper.

Det finns modetrender även inom idrottsutövning, och en del idrotter kan tillfälligt bli mer populära för att sedan snabbt tappa utövare. Den generella bilden är dock att idrottsutövning fortsätter att locka många människor, även om andelen av befolkningen som är medlemmar i en idrottsförening har minskat över tiden.

Antalet som motionerar regelbundet har ökat markant under de senaste 20 åren, men många väljer andra former av motion än föreningsidrott.

Individuella idrotter och lagidrotter

Ungefär hälften av idrottsföreningarna ägnar sig enbart åt idrotter som primärt utövas individuellt, som friidrott, golf, skidor, simidrott, ridsport och orientering. Drygt tre av tio idrottsföreningar ägnar sig enbart åt lagidrott, som fotboll, innebandy, handboll, ishockey eller basket. De föreningar som ägnar sig åt lagidrott är i genomsnitt något större, både mätt i antalet medlemmar och omsättning.

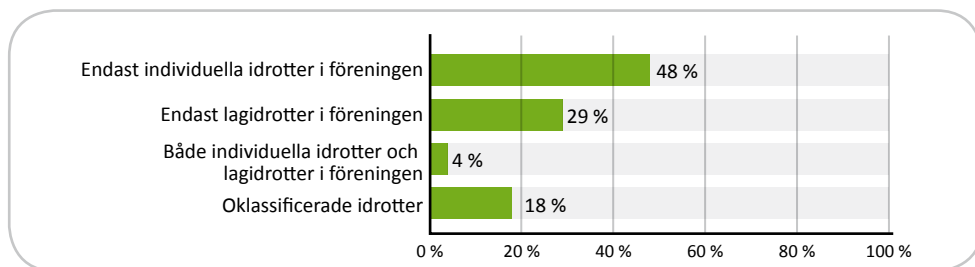

Diagram 4: Fördelning efter individuella idrotter och lagidrotter.

Fråga: Vilka idrottssektioner finns representerade i er förening? (N=5480)

Förklaring till diagram 4

Endast individuella idrotter:

Sporter som primärt utövas individuellt – t.ex. tennis och golf.

Endast lagidrotter:

Sporter som endast kan utövas i lag – t.ex. fotboll och ishockey.

Både individuella idrotter och lagidrotter i föreningen:

Föreningar som angett att de har båda delarna.

Föreningar som ägnar sig åt minst en oklassificerad idrott:

Gymnastik, bob och rodel, dövidrott, handikappidrott, skolidrott, annan sport.

Medlemmarnas könsfördelning

Totalt bland medlemmarna i RF:s specialidrottsförbund är 41 procent kvinnor och 59 procent män. Men skillnaden är stor mellan olika idrotter. I de flesta förbund är männen i klar majoritet. Detta gäller bland annat förbunden för lagsporter som ishockey, fotboll och innebandy, men också för en del individuella idrotter som tennis, golf, cykling och badminton.

Inom några idrotter är könsfördelningen bland medlemmarna mer jämn. Det gäller bland annat basket, dövidrott, handboll, rodd och simidrott.

I vissa specialidrottsförbund är dock kvinnorna i klar majoritet. Bland de idrotter som har en tydlig majoritet kvinnliga medlemmar ingår danssport, friidrott, gymnastik, ridsport och volleyboll.

Tabell 2: Könsfördelningen i några av Riksidrottsförbundets specialidrottsförbund, andel av medlemmarna som är kvinnor. Källa: Riksidrottsförbundet (2012)

Idrotter med låg andel kvinnliga medlemmar		Idrotter med en mer jämn könsfördelning		Idrotter med hög andel kvinnliga medlemmar	
Badminton	35 %	Basket	49 %	Danssport	60 %
Bordtennis	20 %	Dövidrott	49 %	Friidrott	63 %
Boule	40 %	Gång och vandring	47 %	Gymnastik	77 %
Bowling	25 %	Handboll	50 %	Judo	71 %
Budo	28 %	Handikappidrott	45 %	Konståkning	84 %
Cykel	22 %	Rodd	49 %	Ridsport	90 %
Fotboll	31 %	Simidrott	53 %	Volleyboll	62 %
Golf	29 %	Skolidrott	46 %		
Innebandy	21 %				
Ishockey	6 %				
Motorcykel och snöskoter	23 %				
Orientering	42 %				
Segling	30 %				
Skidor	40 %				
Skyttesport	17 %				
Tennis	30 %				

Många av idrottsföreningarna är små

Många av idrottsföreningarna är små, drygt två av tio har högst 50 medlemmar. Fyra av tio är medelstora med 50 – 200 medlemmar, och fyra av tio är stora med fler än 200 medlemmar.

Dock finns det indikationer på att idrottsföreningarna under de senaste 20 åren har vuxit. Enligt en undersökning som Riksidrottsförbundet genomförde 2003 var föreningarna mindre på den tiden. Redan då konstaterades att föreningarna hade växt, jämfört med uppgifter från 1994. Men det är vanskligt att rakt av jämföra dessa uppgifter med de nya resultat som presenteras i denna rapport, då undersökningarna inte genomförts på samma sätt.

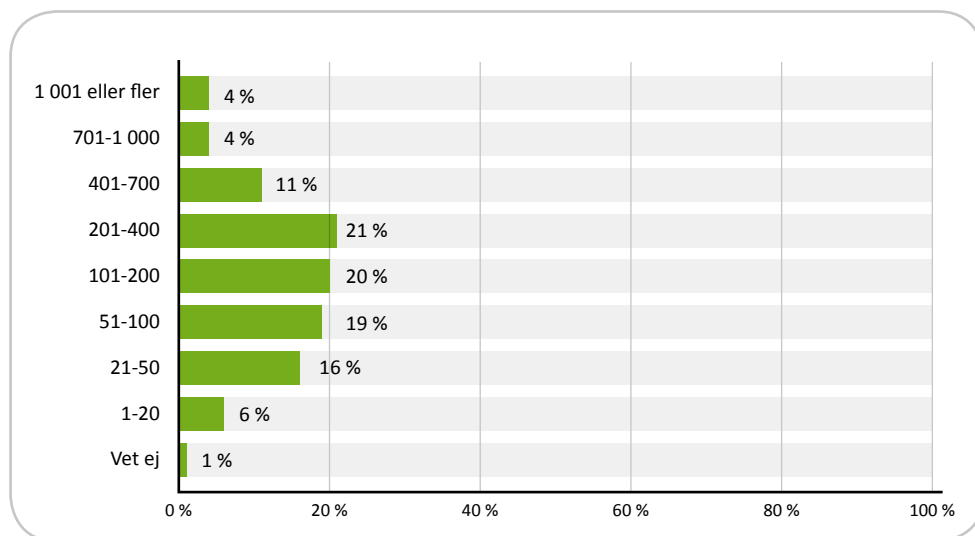

Diagram 5: Fördelning efter antal medlemmar.

Fråga: Hur många medlemmar har ni i er förening? (N=5480)

Storleksindelning

Detta är den storleksindelning som fortsättningsvis används i rapporten:

Stora föreningar – Föreningar med mer än 200 medlemmar

Medelstora föreningar – Föreningar med 51-200 medlemmar

Små föreningar – Föreningar med högst 50 medlemmar

Var tredje förening omsätter högst 100 000 kronor

Även ekonomiskt är de flesta idrottsföreningar jämförelsevis små. Var tredje förening har en årsomsättning på högst 100 000 kronor. Färre än två av tio idrottsföreningar omsätter över en miljon kronor per år.

I storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö finns ett antal stora idrottsföreningar med många medlemmar och hög omsättning. Detta avspeglar sig i undersökningen. I storstäderna är det också vanligare att föreningar bedriver elitverksamhet.

Den idrott där flest föreningar har hög omsättning är golf, där 68 procent av föreningarna har en årsomsättning på över en miljon kronor. För tennis och handboll är motsvarande andel 39 procent, och för fotboll 34 procent.

Bland ishockeyföreningar har majoriteten en årsomsättning på över en miljon kronor, men bland föreningar som ägnar sig åt andra lagidrotter är det mindre vanligt med hög omsättning.

För flera idrotter har stora andelar av föreningarna låg omsättning. Detta gäller bland annat kampsporter, skyttesport, badminton och boule.

Indelning efter omsättning

Detta är den indelning efter omsättning som fortsättningsvis används i rapporten:

Hög omsättning – Föreningar som omsätter mer än 1 000 000 kr/år

Mellanomsättning – Föreningar som omsätter mellan 100 001 – 1 000 000 kr/år

Låg omsättning – Föreningar som omsätter upp till 100 000 kr/år

---

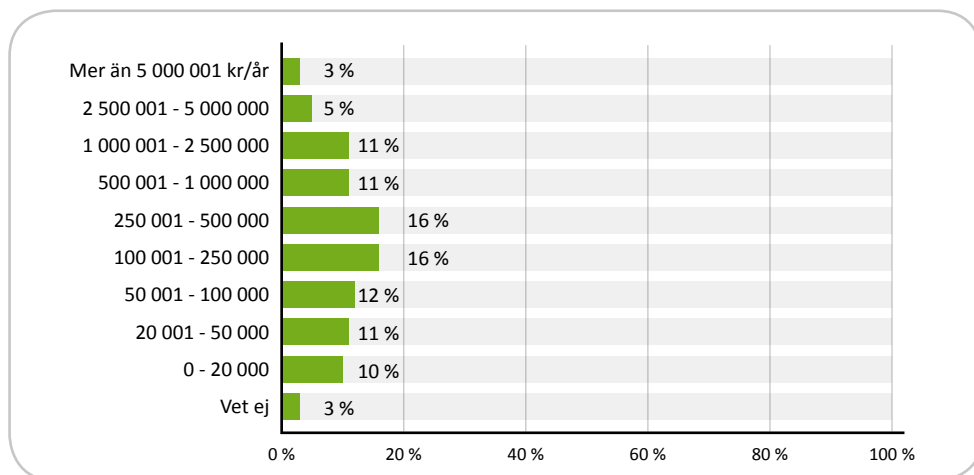

Diagram 6: Fördelning efter omsättning.

Fråga: Hur stor är föreningens omsättning? (N=5480)

Verksamheten bygger på ideella arbetsinsatser

Den allmänna bilden är att idrotten professionaliseras och att medborgarnas intresse för ideellt arbete successivt minskar. Det har gjorts åtskilliga studier både av idrottens kommersialisering och av folkrörelsernas problem med nyrekrytering. Samtidigt är det tydligt att de flesta av landets idrottsföreningar fortfarande bygger sin verksamhet på obetalda arbetsinsatser. Detta framgår bland annat av undersökningsresultat som presenteras i avsnittet om idrottsföreningarnas professionaliseringsgrad.

Att vara aktiv i en idrottsförening är ett sätt att umgås och träffa andra aktiva människor, vuxna så väl som barn och ungdomar. Huvuddelen av föreningarnas verksamhet riktar sig till barn och ungdomar samt till vuxna som utövar idrott för att det är roligt och stimulerande. Av landets ungefär två miljoner regelbundna idrottsutövare är endast ett litet fåtal elitidrottare.

Bland dessa elitidrottare är det i sin tur en liten begränsad grupp som kan leva på sin idrottsutövning. Men det är inte bara idrottsutövarna som är obetalda. Även de som sköter föreningarnas ledning, administration och ekonomi gör det oftast helt på ideell basis. Denna insikt är central när idrottens föreningar analyseras.

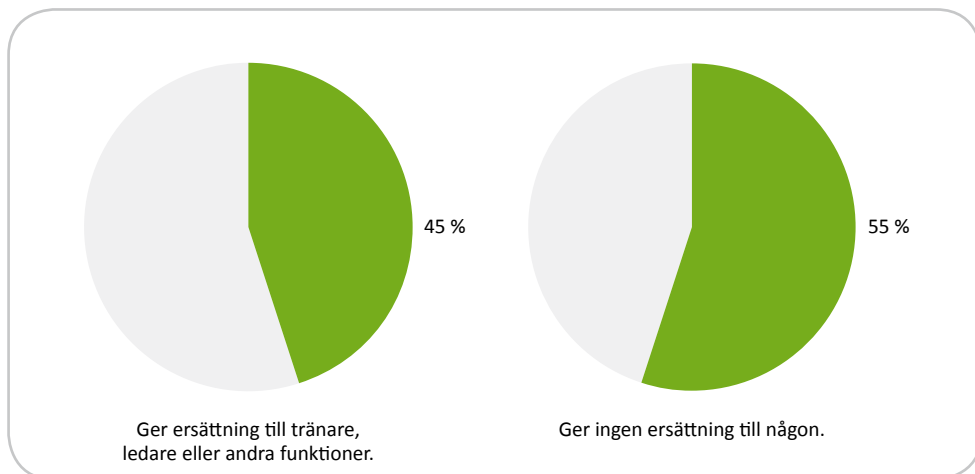

Diagram 7: Andel av idrottsföreningarna som ger ersättning till någon för deras arbete i föreningen.

Fråga: Ger ni någon form av ersättning till följande för deras arbete i föreningen?
(N=5480)

5. Idrottens kassörer

Vi har hittills redogjort för idrottens föreningar. Unikt med denna studie är att den inte betraktar idrottsrörelsen ur ett utövarperspektiv, utan ur ett kassörsperspektiv.

Kassören fyller en viktig funktion i idrottens Sverige. Det handlar om att ta ansvar för idrottsföreningarnas ekonomi.

Att vara kassör är ett viktigt men relativt osynligt arbete. På sätt och vis syns det mest om det inte görs, eller görs felaktigt. Den som söker på nätet på begreppet ”kassör” i kombination med begreppet ”idrottsförening” får flera träffar på temat att kassörer förskingrat pengar. Sådant förekommer, men det hör knappast till vanligheterna.

De flesta kassörer arbetar ideellt och gör det för föreningens bästa. Om arbetet inte utfördes ideellt skulle många idrottsföreningar ha stora problem, eftersom resurser för att betala ut ersättningar saknas.

Kassörens ansvar och arbetsuppgifter

Kassören väljs på årsmötet. Rekryteringen sker i första hand bland de egna medlemmarna, men i vissa fall kan en lämplig person utifrån tas in.

Kassörens arbetsuppgifter handlar om att sköta den löpande ekonomi-hanteringen, vilket bland annat omfattar bokföring, in- och utbetalningar, kontroll av handkassor och information till styrelsen. Kassören gör ett utkast till bokslut, men det är styrelsen som har det formella ansvaret inför årsmötet och medlemmarna.

Viktiga arbetsuppgifter för kassörer i idrottsföreningar är att ansöka om bidrag och sponsringsstöd. Ibland är det kassörens ansvar att hålla i medlemsregistret och se till så att alla har betalat sina medlemsavgifter.

Exakt vad kassören förväntas göra varierar från förening till förening. Men de arbetsuppgifter som nämns ovan är sådant som brukar ingå i kassörens åtaganden.

Manliga kassörer dominerar

Vilka är då idrottsföreningarnas kassörer? Av undersökningen framgår att 60 procent är män och 40 procent kvinnor. Detta ligger väl i paritet med Riksindrottsförbundets egna uppgifter, som visar att 57 procent av idrottens ”ledare” (tränare, styrelseledamöter, etcetera) är män. Jämfört med andra funktioner tycks det vara något vanligare att kassören är en man.

Totalt bland medlemmarna i idrottsförbunden är i genomsnitt 59 procent män och 41 procent kvinnor, men som tidigare påpekats är skillnaderna i könsfördelning mellan olika idrotter stora.

Inom de idrotter där majoriteten av medlemmarna är män är även majoriteten av kassörerna män. Bara inom tre större idrotter är majoriteten av kassörerna kvinnor: danssport, gymnastik och ridsport. Detta betyder i praktiken att inom en del idrotter där majoriteten av medlemmarna är kvinnor, är majoriteten av kassörerna ändå män. I volleybollföreningarna är exempelvis 62 procent av medlemmarna kvinnor, men bara 41 procent av kassörerna. I friidrottsföreningarna är 63 av medlemmarna kvinnor, men endast 36 procent av kassörerna.

Uppenbart finns en tendens att snarare välja män än kvinnor som kassörer. Mansdominansen är större i små idrottsföreningar och i idrottsföreningar med elitverksamhet.

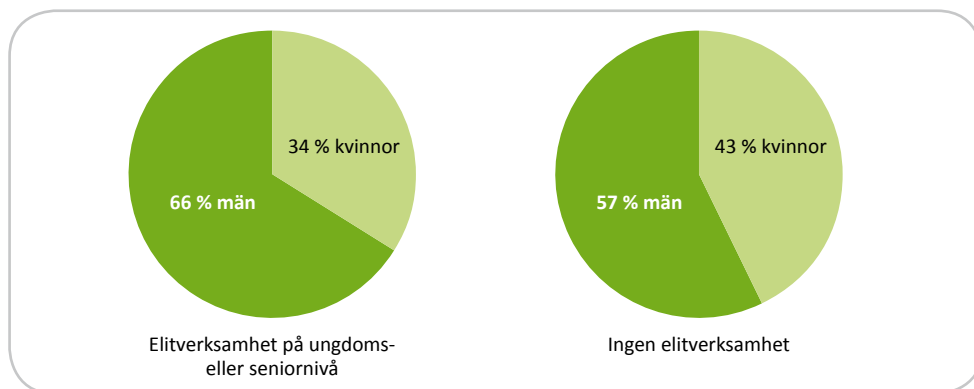

Diagram 8: Könsfördelningen bland kassörerna.

Fråga: Vad av följande ingår i er förening? (N=2198/3282)

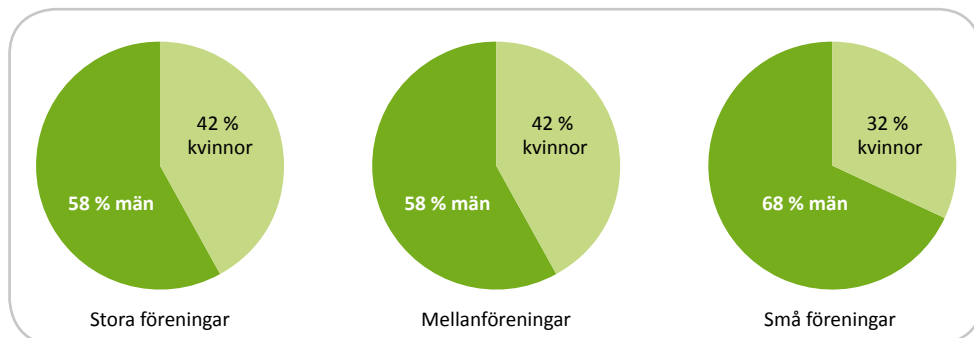

Diagram 9: Könsfördelningen bland kassörer inom föreningar av olika storlek.

Fråga: Hur många medlemmar har ni i er förening? (N=2198/3282)

Tre av fyra kassörer är över 40 år

Även kassörernas åldersstruktur är tänkvärd. Tre av fyra är över 40 år, medan endast en av fyra är 40 år eller yngre. Ju större omsättning idrottsföreningarna har, desto ovanligare är det med yngre kassörer.

Vad detta beror på framkommer inte av undersökningen. En hypotes är att rollen som kassör gärna tilldelas någon med lång erfarenhet. En annan förklaring kan vara att eftersom arbetet ofta är obetalt kan det vara svårt att få yngre människor att ställa upp. Bristen på yngre kassörer, liksom bristen på

kvinnor, kan bli ett långsiktigt problem för idrottsrörelsen. Det avspeglar att nyrekryteringen inte fungerar så som den borde.

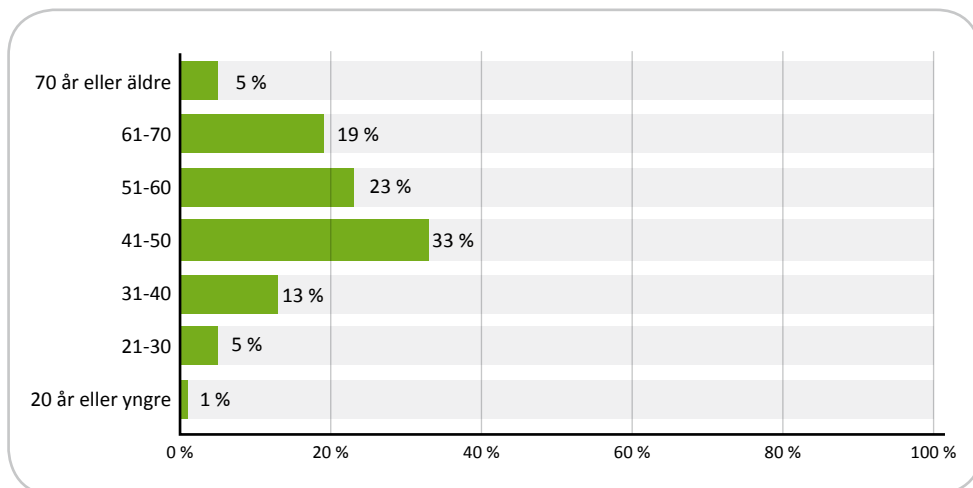

Diagram 9: Åldersfördelningen bland kassörerna.

Fråga: Vilket år är du född (N=5480)

De flesta kassörer saknar professionell erfarenhet

Kassörens arbete förutsätter kunskaper om ekonomi och bokföring. Men av undersökningen framgår att de flesta kassörer inte har ett yrke där de arbetar med dessa frågor. Över hälften kan beskrivas som ”glada amatörer”.

16 procent har arbetat professionellt som redovisningsekonomer, ett yrke vars kompetens stämmer väl överens med vad en kassör förväntas göra. En något större andel – 26 procent – har arbetat professionellt med ekonomi i någon annan yrkesroll.

Kvinnliga kassörer har i större utsträckning professionell erfarenhet. Bland de kvinnliga kassörerna har var fjärde arbetat professionellt som redovisningsekonom, att jämföra med var tionde bland de manliga. Totalt har drygt hälften av de kvinnliga kassörerna arbetat professionellt med ekonomi i någon form. Bland de manliga kassörerna är motsvarande andel drygt en tredjedel.

Professionell erfarenhet är vanligare i föreningar med många medlemmar och i föreningar med hög omsättning. Det är också vanligare inom vissa idrotter. De idrotter där högst andelar av kassörerna har professionell erfarenhet är golf, segling, tennis, ridning, handboll och ishockey. Idrotter där jämförelsevis färre kassörer har professionell erfarenhet är skyttesport, volleyboll och kampsporter.

Att kassörerna inte själva är experter på ekonomi och bokföring behöver inte nödvändigtvis vara något problem, bara de har någon att rådfråga. Av undersökningen framgår att två av tio idrottsföreningar har en redovisningsekonom i styrelsen, och i två av tio föreningar finns det styrelseledamöter med annan formell ekonomisk kompetens.

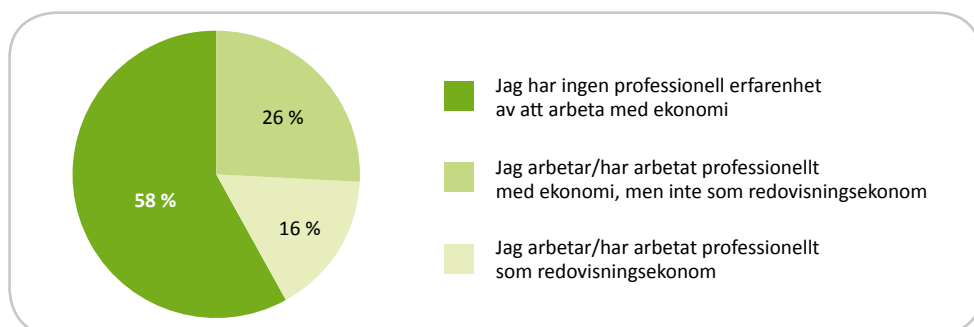

Diagram 10: Kassörernas professionella erfarenheter av ekonomi.

Fråga: Vad av nedanstående stämmer bäst för dig? (N=5480)

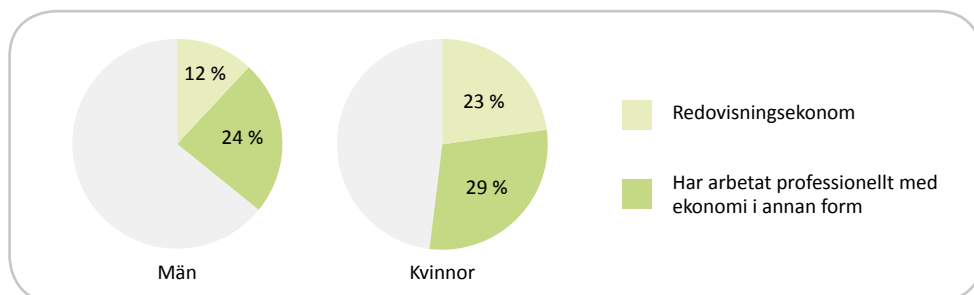

Diagram 11: Andelar av manliga respektive kvinnliga kassörer som uppger av att de har professionell erfarenhet av ekonomiarbete.

Fråga: Vad av nedanstående stämmer bäst för dig? (N=3282/2198)

Få har deltagit i ekonomiutbildning

Samtidigt som huvuddelen av kassörerna är amatörer inom områdena ekonomi och bokföring, är det få som utnyttjar de möjligheter till utbildning som erbjuds. Nästan sju av tio kassörer har aldrig deltagit i någon av de i undersökningen nämnda utbildningarna via sin förening. Detta trots att utbildningar regelbundet erbjuds, både av Riksidrottsförbundet och av andra organisationer. Bland de kassörer som deltagit i en utbildning är de vanligaste alternativen styrelseutbildning, skatteinformationsutbildning och kassörsutbildning.

Andel kassörer som deltagit i någon av de uppräknade utbildningarna är ungefär lika liten inom budo- och kampsportföreningar (34 procent) som inom golfföreningar (31 procent). Detta trots att andelen kassörer med professionell erfarenhet av ekonomiarbete är väsentligt större inom idrottsföreningar som sysslar med golf (71 procent) än inom föreningar som sysslar med budo och kampsport (23 procent).

Vad det svaga intresset för att delta i utbildningar beror på framgår inte av resultaten, men en förklaring skulle kunna vara att kassörerna tycker att de kan sitt jobb. Tidsbrist är sannolikt också en faktor som spelar in – att det tar tid att gå utbildningar.

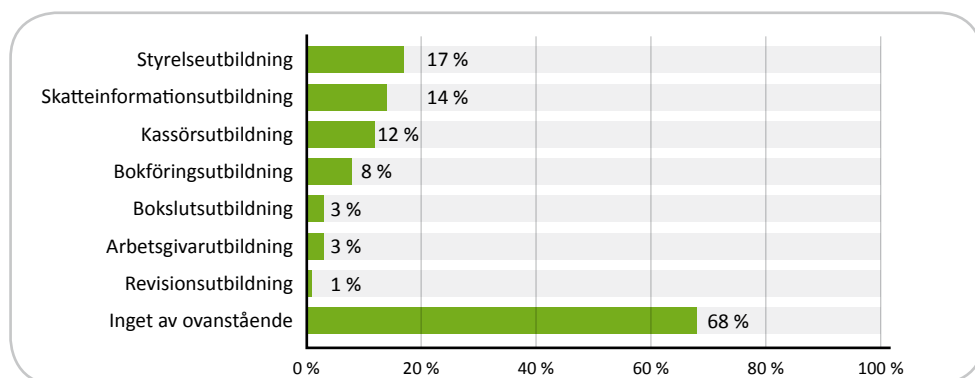

Diagram 12: Andel av kassörerna som deltagit i följande utbildningar.

Fråga: Har du deltagit i någon av följande utbildningar via din förening? (N=5480)

Internet den vanligaste kunskapskällan

Det är tydligt att kassörerna föredrar att söka information själva hellre än att rådfråga någon utomstående. Kassörens vanligaste källa till information i ekonomiska frågor (till exempel lagstiftning eller regelverk) är att söka på internet. Detta gäller oavsett idrottsföreningens storlek och inriktning. Många får också information genom att söka på Riksidrottsförbundets eller det egna specialidrottsförbundets webbplats.

Att gå en utbildning eller att anlita externa konsulter är mindre vanligt, även i större idrottsföreningar.

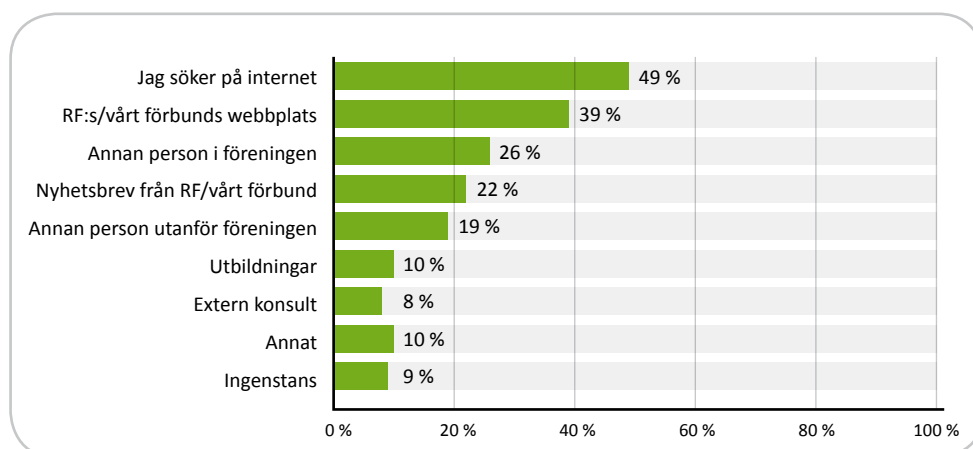

Diagram 13: Andel av kassörerna som använder följande informationskällor för att få information om ekonomiska frågor

Fråga: Varifrån får du information om ekonomiska frågor (t.ex. lagstiftning eller regelverk) i dag? (N=5480)

De flesta lägger maximalt två timmar i veckan på sitt kassörsarbete

Att vara kassör är något man gör på sin fritid, vilket självfallet påverkar arbetsinsatsen. Merparten av kassörerna lägger maximalt två timmar i veckan på sitt arbete med idrottsföreningens ekonomi, och få lägger mer än fem timmar i veckan.

De kassörer som lägger mer tid är främst de som är verksamma i föreningar med stor omsättning och många medlemmar. I föreningar som omsätter mer än fem miljoner kronor per år lägger 41 procent av kassörerna minst sex timmar i veckan i på sitt uppdrag, vilket motsvarar en knapp arbetsdag per vecka.

Kassörer i idrottsföreningar som ägnar sig åt lagidrott lägger i genomsnitt något mer tid på sitt uppdrag än kassörer i föreningar som ägnar sig åt individuella idrotter. För lagidrotterna fotboll, handboll och ishockey lägger varannan kassör mer än två timmar per vecka, och var fjärde lägger mer än fem timmar per vecka.

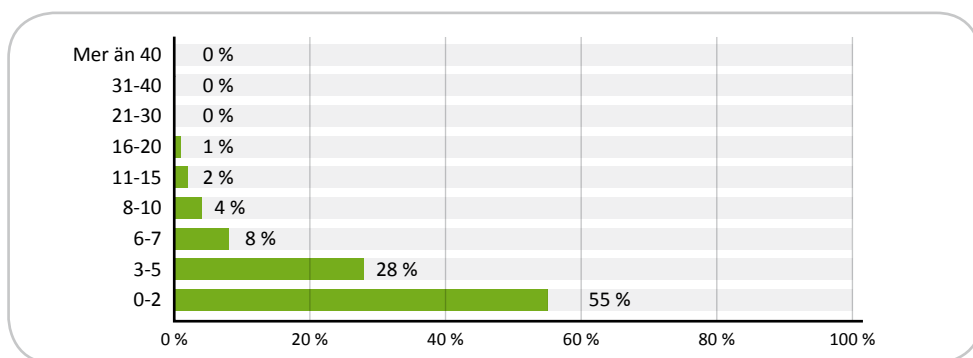

Diagram 14: Kassörernas arbetsinsats. Andel av kassörerna som arbetar ett visst antal timmar en vanlig vecka.

Fråga: Hur många timmar uppskattar du att du lägger på ditt arbete som kassör en vanlig vecka? (N=5480)

Det varierar förstås hur mycket tid kassörerna behöver lägga ner för att sköta ekonomiarbetet på ett tillfredställande sätt. Mycket av arbetet sker på rutin, vilket i många fall kan fungera. Men i vissa fall finns det skäl att anta att den begränsade tidsinsats som läggs ner leder till att vissa arbetsuppgifter försummas.

De yngre kassörerna lägger i genomsnitt ner mindre tid på arbetet med föreningens ekonomi och använder i större utsträckning internet som en kunskapskälla.

Kassörens största utmaning: bidragsansökningar

Kassörernas största utmaning, bland deras vanliga sysslor, är att hantera bidragsansökningar. Totalt ser nästan hälften av kassörerna detta som en mycket eller ganska stor utmaning.

Budgetering är en större utmaning bland kassörer i föreningar med hög omsättning, rimligen för att det i dessa föreningar innebär ett mer krävande arbete.

Två av tio kassörer tycker att hanteringen av kontanter är en stor utmaning, vilket troligen är kopplat till att många idrottsföreningar bedriver försäljning för att få in intäkter. Försäljningens karaktär gör att de måste hantera kontanter, samtidigt som bankerna i allt mindre utsträckning är behjälpliga med kontanthantering. Kvittoredovisning och hantering av lagkassor kommer längre ner på listan över kassörernas utmaningar.

Att just bidragansökningar hamnar i topp beror sannolikt på att detta är en viktig inkomstkälla för många idrottsföreningar. Det är i många fall kassörens ansvar att se till så att tillgängliga bidrag söks, vilket kan uppfattas som betungande. Dels för att kassören måste hålla reda på vilka bidrag som finns att söka, dels för att ansökningsprocesserna kan innebära en hel del pappersarbete.

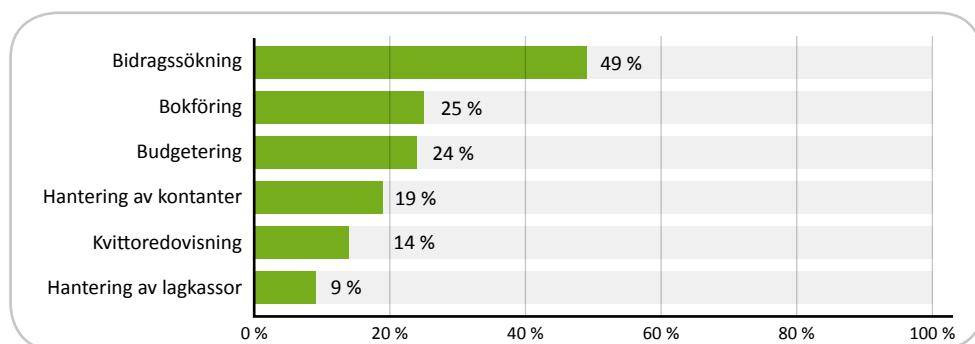

Diagram 15: Andel av kassörerna som uppfattar uppräknade utmaningar som en mycket eller ganska stor utmaning.

Fråga: Hur stor utmaning upplever du att följande är för er förening? (N=5480)

Idrottsföreningarnas ekonomi – en bisyssla

Sammanfattningsvis är många av de kassörer som har ansvar för idrottsföreningarnas ekonomi inte särskilt väl rustade för uppgiften. Sex av tio saknar professionell erfarenhet av att arbeta med frågor som rör ekonomi och bokföring och sju av tio har aldrig deltagit i någon av de ekonomiutbildningar som erbjuds via deras förening. Kassörernas vanligaste kunskapskälla är internet, följt av Riksidrottsförbundets eller det egna specialidrottsförbundets webbplats. Få lägger ned särskilt mycket tid på uppdraget som kassör.

6. Idrottsföreningarnas professionaliseringsgrad

Som tidigare framgått har de flesta idrottsföreningar begränsat med resurser. Åtta av tio föreningar omsätter som högst en miljon kronor om året, och för en stor andel är omsättningen väsentligt lägre. För många föreningar är det därför svårt att köpa professionella tjänster eller betala personer som utför arbete åt föreningen.

Majoriteten av idrottsföreningarna ger ingen ersättning till någon i föreningen, utan allt arbete sker på ideell basis. Detta gäller särskilt små föreningar och föreningar med låg omsättning, där resurser för att betala ut ersättningar saknas.

Ersättningar till tränare är vanligare inom vissa idrotter: lagidrotterna fotboll och ishockey samt de individuella idrotterna tennis, simidrott och gymnastik. I föreningar som ägnar sig åt gymnastik får 70 procent av tränarna någon form av ersättning.

Ersättning till ”övrig personal” är vanligast i föreningar som ägnar sig åt ishockey och golf, säkert delvis kopplat till att dessa föreningar är i större behov av kringpersonal.

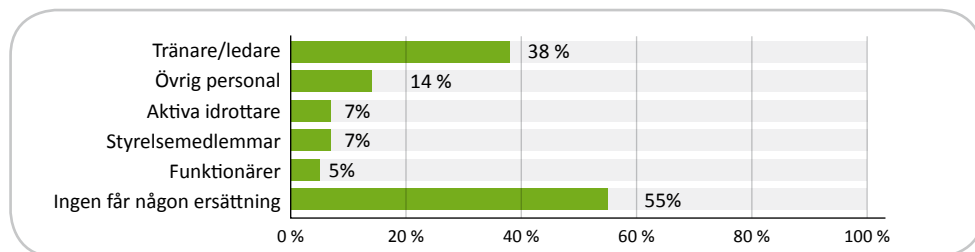

Diagram 16: Andel av föreningarna som ger ersättning till följande för deras arbete i föreningen.

Fråga: Ger ni någon form av ersättning till följande för deras arbete i föreningen?
(N=5480)

Det är ganska ovanligt att idrottsföreningar ger ersättning till sina aktiva idrottsutövare. Vanligast är detta inom ishockeyföreningar, där två av tio föreningar ger någon form av ersättning till spelare. Inom handboll och friidrott är det också jämförelsevis något mer vanligt än inom andra idrotter att föreningar ger ersättning till idrottsutövare.

I flera idrotter bygger föreningarnas verksamhet nästan uteslutande på ideellt arbete. Bland idrotter där det är ovanligt med ersättningar återfinns skyttesport, bowling, orientering, cykling, kampsporter och motorsporter.

Vanligast att få sin ersättning i pengar

Ersättning i idrottsföreningarnas värld är ett brett begrepp. Det kan betyda allt från löner till professionella idrottsutövare och tränare, till en blygsam kompensation för en arbetsinsats som någon har utfört åt föreningen.

Enligt kassörerna är pengar den i särklass vanligaste ersättningsformen. Alternativen är i huvudsak naturaförmåner i form av produkter eller tjänster. Exempel som kassörerna nämner under "annat" är presentkort, avdrag på träningsavgiften, julfest, evenemang och reseersättning med egen bil.

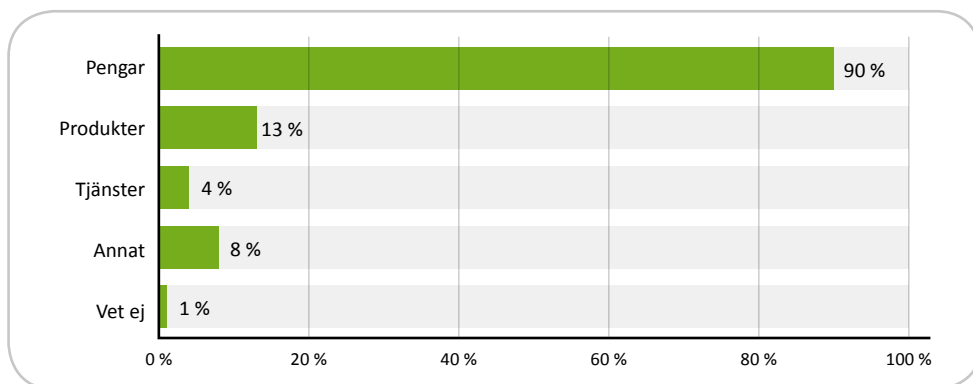

Diagram 17: Fördelning av ersättningar bland de föreningar som ger ersättning.

Fråga: Vilken typ av ersättning ger ni? (N=2487)

Var tredje förening har anställd personal

Knappt var tredje idrottsförening har anställd personal. Detta är av naturliga skäl vanligast i stora föreningar och föreningar med hög omsättning. Bland föreningar med en årsomsättning på över en miljon kronor har 86 procent anställd personal, jämför med 16 procent bland föreningar som omsätter mindre.

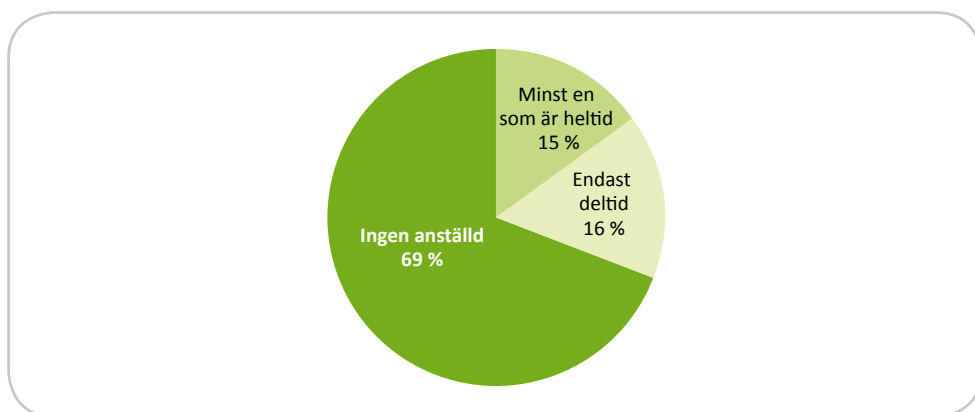

Diagram 18: Andel av idrottsföreningarna som har anställd personal (totalt).

Fråga: Har ni anställda personer i er förening? (N=5480)

Anställd personal betyder ofta inte heltidsanställningar. För idrottsföreningar är deltidsanställningar en mycket vanlig lösning. Endast ungefär hälften av de föreningar som har anställd personal, har någon som är heltidsanställd.

Anställd personal är vanligare bland föreningar som bedriver elitsatsningar, och därför logiskt nog också något vanligare bland föreningar i storstäder. I föreningar som ägnar sig åt lagidrotter är det i genomsnitt något vanligare med anställd personal än i föreningar som ägnar sig åt individuella idrotter. Skillnaderna mellan enskilda idrotter är dock mer markanta än skillnaden mellan lagidrotter och individuella idrotter. Andelen av idrottsföreningarna med anställd personal inom olika idrotter framgår av diagram 19.

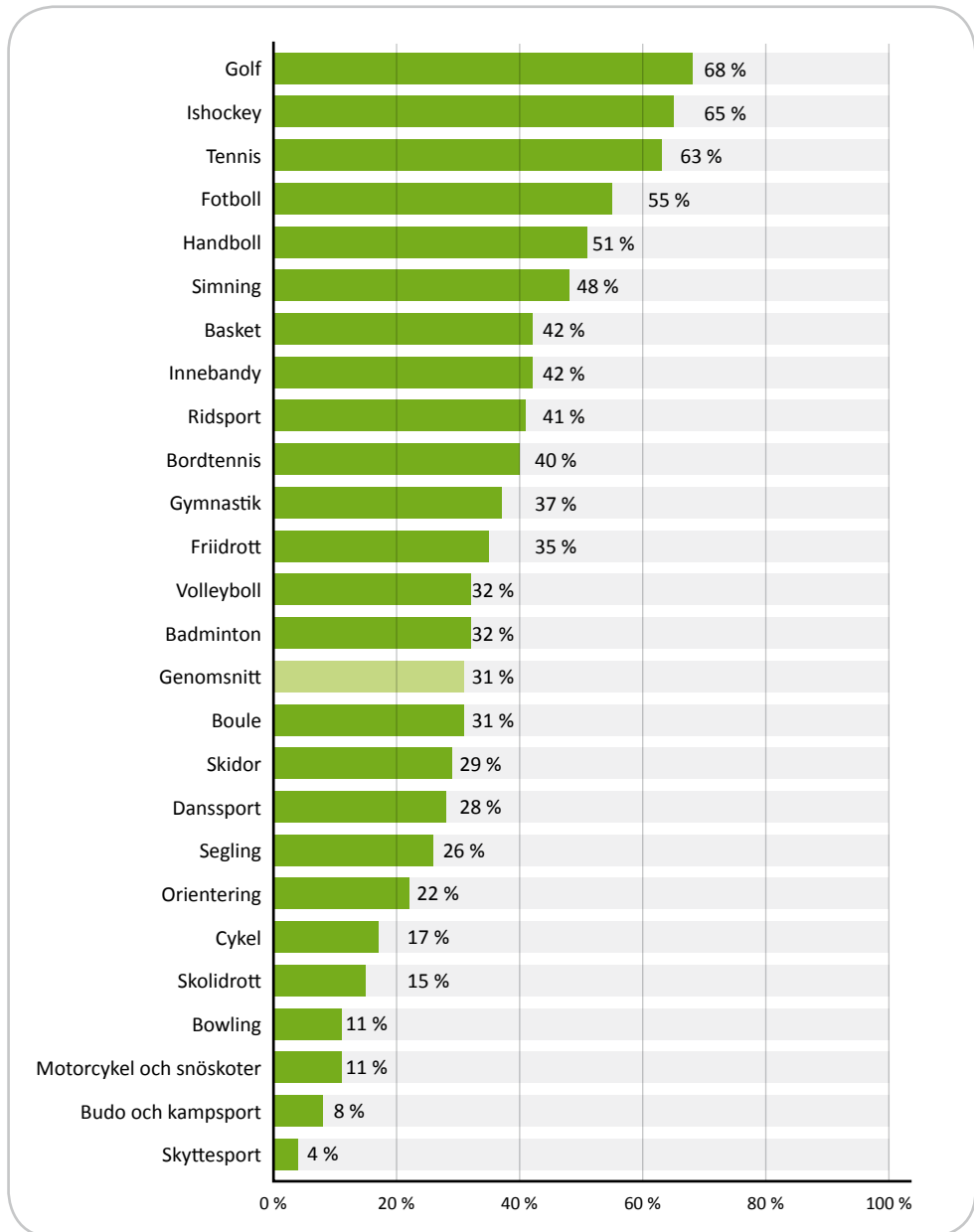

Diagram 19: Andel av föreningarna som har anställd personal, uppdelad per idrott.

Fråga: Har ni anställda personer i er förening? (N=5480)

Idrotter med anställda tränare eller idrottsutövare

Att en förening har anställd personal kan betyda olika saker. Det finns anställda som arbetar med idrottslig verksamhet, till exempel tränare eller professionella utövare, men det finns också anställda som arbetar med administration, till exempel kanslipersonal.

För att börja med anställda som arbetar med idrottslig verksamhet så är detta vanligast förekommande inom föreningar som ägnar sig åt tennis, golf och ridsport. Mer än varannan tennisförening har en anställd tränare eller någon annan anställd som ägnar sig åt idrotten.

Ett mönster är att det inom lagidrotter är jämförelsevis vanligare att ha deltidsanställd personal som arbetar med idrottslig verksamhet, till exempel tränare, ledare, funktionärer och professionella spelare.

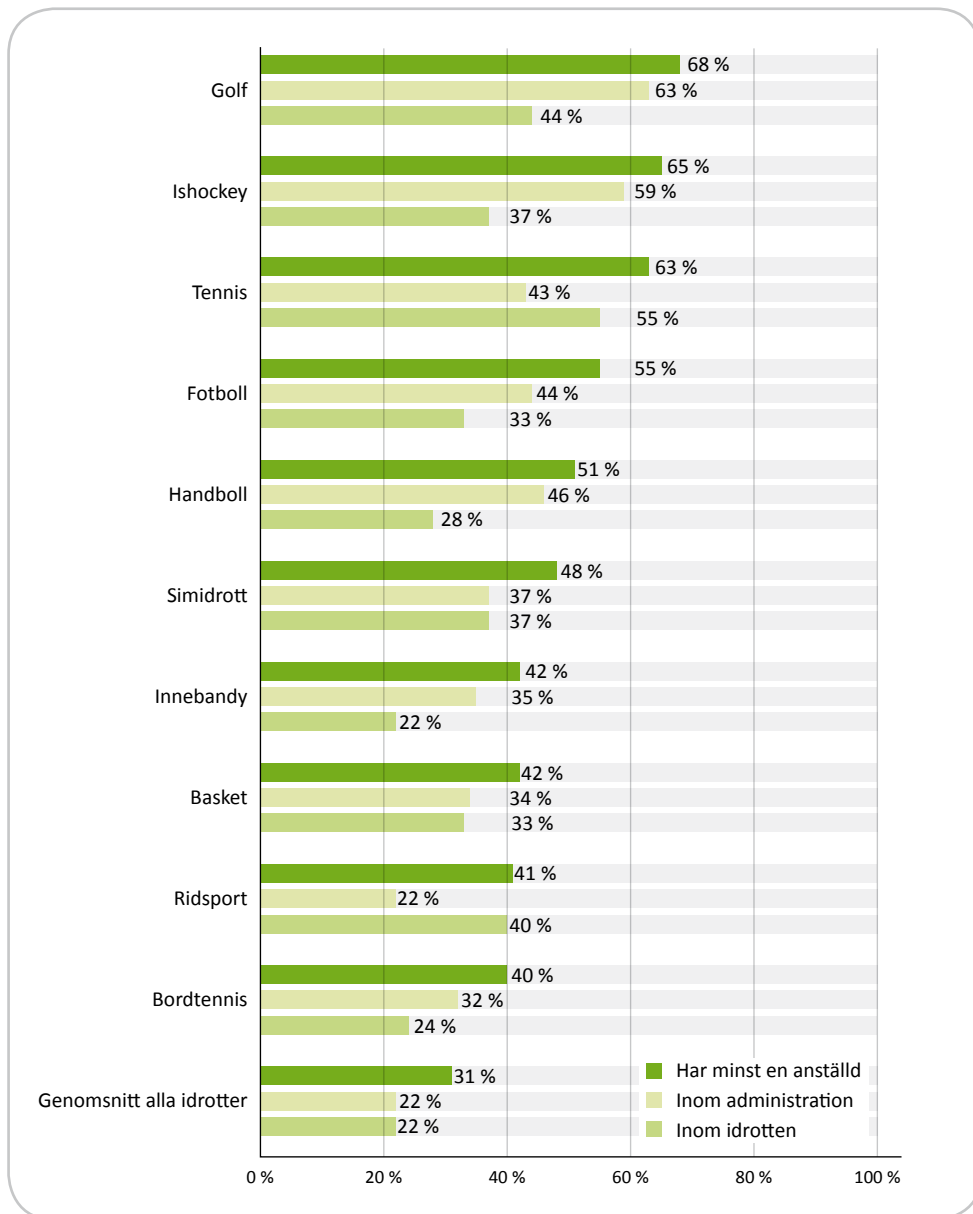

Diagram 20: De större idrotter där det är vanligast med anställd personal. Andelar av föreningarna som har anställd personal, totalt, inom administration och inom idrottsverksamheten.

Fråga: Har ni anställda personer i er förening? (N=5480)

Idrotter med administrativ personal

Totalt är det ungefär lika vanligt med anställda som arbetar med administration som med idrottslig verksamhet. Men bland föreningar med anställd administrativ personal, till exempel kanslipersonal, ser mönstret något annorlunda ut. Där kommer lagidrotterna högre upp på listan, medan vissa individuella idrotter hamnar längre ner.

Det tydligaste exemplet är föreningar som ägnar sig åt ridsport, där 40 procent av föreningarna har anställd personal inom idrottsverksamheten men bara 22 procent har anställd administrativ personal. Inom tennis har 55 procent av föreningarna anställd personal inom idrottsverksamheten, att jämföra med 43 procent som har anställd administrativ personal.

Föreningar som ägnar sig åt lagidrott har i större utsträckning heltidsanställda som sysslar med administrativa arbetsuppgifter. Troligen beror detta på att det för lagidrotter oftast finns mer administration att hantera än för individuella idrotter. (Golf är den enda individuella idrotten där jämförelsevis fler föreningar än inom lagidrotterna har anställda som arbetar med administration. Golföreningar äger ofta en golfbana, vilken ofta drivs som ett företag, med anställda som klipper gräs eller sköter serveringen.)

Idrotter med få anställda

Inom flera idrotter är det mindre vanligt med anställd personal. Idrotter där färre än två av tio idrottsföreningar har anställd personal är skyttesport, kampsporter, motorsporter, bowling, skolidrott och cykel.

För de idrotter som har få anställda rör det sig ofta om administrativ personal, medan anställda tränare och idrottsutövare är mindre vanligt. Andelen deltidanställda inom dessa idrotter är hög, i den utsträckning anställda över huvud taget förekommer.

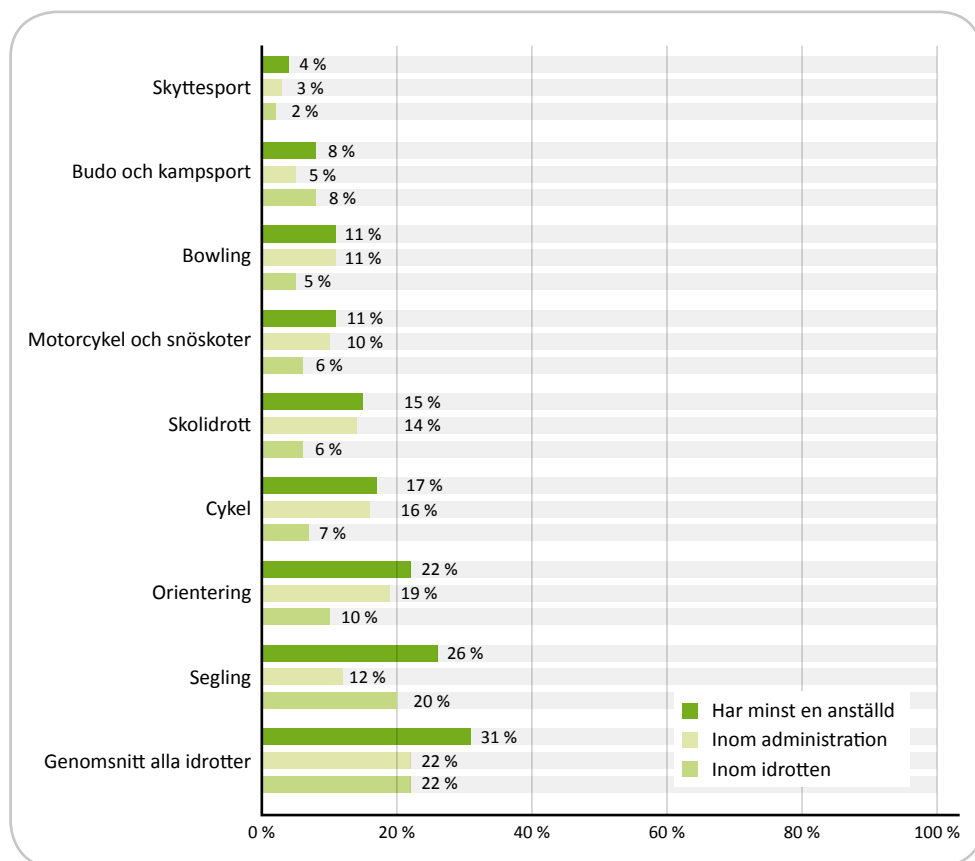

Diagram 21: Idrotter med jämförelsevis få anställda. Andelar av föreningarna som har anställd personal, totalt, inom administration och inom idrottsverksamheten.

Fråga: Har ni anställda personer i er förening? (N=5480)

Professionella kompetenser i styrelsen

Ett annat sätt för föreningar att bli mer professionella är att ta in styrelsemedlemmar som kan tillföra värdefulla kunskaper och erfarenheter. Nästan fyra av tio idrottsföreningar har en företagsledare i styrelsen. Andra vanliga professionella kompetenser är säljare, ekonomer och marknadsförare. Fast nästan fyra av tio föreningar har ingen av dessa professionella kompetenser i styrelsen.

I detta avseende märks tydliga skillnader beroende på föreningarnas storlek och omsättning. Bland föreningar med hög omsättning har 64 procent en företagsledare i styrelsen, medan motsvarande andel bland föreningar med låg omsättning är 24 procent.

I föreningar som ägnar sig åt lagidrotter är det jämförelsevis vanligare med styrelsemedlemmar som är företagsledare eller har annan strategisk kompetens. Volleyboll utgör ett undantag, där hälften av föreningarna helt saknar professionella kompetenser som företagsledare, säljare och ekonomer i styrelsen.

Den idrott där det är vanligast med professionell näringslivskompetens i styrelsen är golf, som återigen sticker ut. Bland golföreningarna har 72 procent någon som är företagsledare i styrelsen, och 43 procent har någon som är professionell marknadsförare.

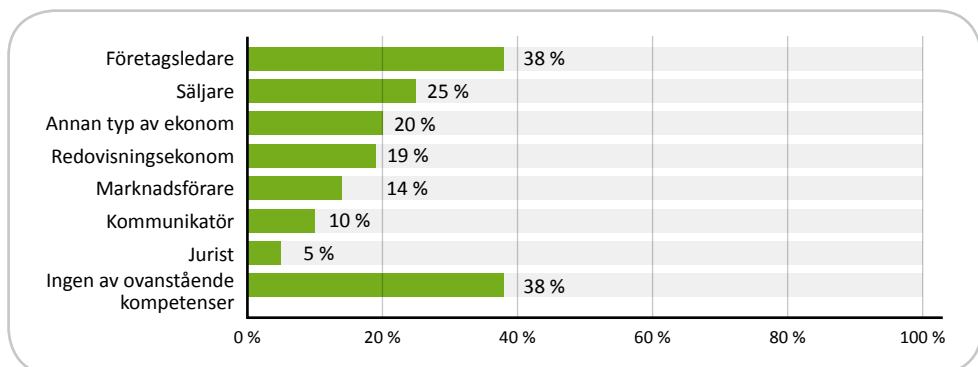

Diagram 22: Andel av föreningarna med följande professionella kompetenser i styrelsen.

Fråga: Finns någon av följande professionella kompetenser representerade i er styrelse? (N=5480)

Resultaten visar alltså inte att alla idrottsföreningar har en låg professionaliseringsgrad. Av samtliga föreningar har fyra av tio två eller fler av de uppräknade kompetenserna i styrelsen. Två av tio har tre eller fler av de uppräknade kompetenserna i styrelsen. Men detta är ändå en minoritet av idrottsföreningarna.

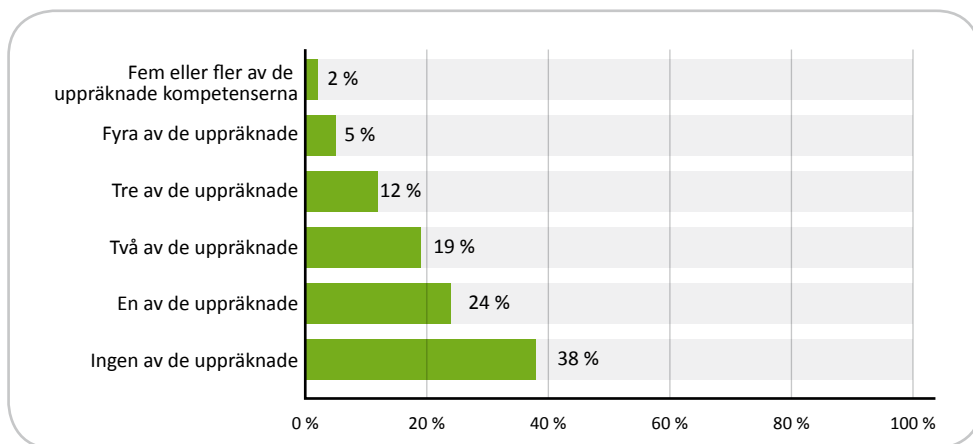

Diagram 23: Föreningarna fördelade efter hur många av de uppräknade kompetenserna (se diagram 22) som de har.

Fråga: Finns någon av följande professionella kompetenser representerade i er styrelse? (N=5480)

Många idrotter har låg professionaliseringsgrad

Sammanfattningsvis kan konstateras att det råder stora skillnader i professionaliseringsgrad mellan olika idrotter. Individuella idrotter med hög professionaliseringsgrad är golf, tennis, ridsport och simidrott.

Lagidrotter har generellt en högre professionaliseringsgrad än individuella idrotter. Men även mellan olika lagidrotter märks skillnader. Ishockey, fotboll, handboll och basket har högre professionaliseringsgrad än de flesta individuella idrotter. I volleyboll däremot är professionaliseringsgraden låg.

Redovisningen ovan handlar mycket om vilka idrotter som har högst professionaliseringsgrad. Men resultaten visar också att de flesta idrottsföreningar

bygger sin verksamhet nästan uteslutande på ideella insatser. Få föreningar har anställd personal, vilket betyder att arbetet måste utföras av medlemmar som kan och vill ställa upp på sin fritid.

Majoriteten av föreningarna ger ingen ersättning till någon – varken tränare, ledare, styrelseledamöter eller andra som utför arbete. Detta gör det svårt att rekrytera, men också att ställa krav på dem som sköter föreningarnas verksamhet.

Fyra av tio föreningar saknar professionella kompetenser som företagsledare, säljare, ekonomer och marknadsförare i styrelsen. I enskilda fall kan säkert styrelsen ändå ha hög kompetens, men resultaten indikerar att många idrottsföreningar har svårt att rekrytera kvalificerade styrelsemedlemmar.

7. Idrottsföreningarnas utmaningar

I undersökningen ställdes en öppen fråga om vilka utmaningar som är störst för idrottsföreningarna. Det vanligaste ämnet som kom upp var föreningarnas ekonomi, hur de ska öka intäkterna och få pengarna att räcka till. Ett annat återkommande tema var medlemsfrågan, hur föreningarna ska lyckas rekrytera nya medlemmar men också hur de befintliga medlemmarna ska förmås att bli mer aktiva och engagerade.

Vidare i undersökningen uppmanades kassörerna att jämföra olika alternativ och ta ställning till vilka enskilda utmaningar som är störst för deras egen förening. Alternativen framgår av diagram 23. Medvetet inkluderades inte ekonomi i listan, för att undvika att det skulle överskugga allting annat.

Största utmaningen: Rekrytering av ideell arbetskraft

Som framgått i de tidigare avsnitten är idrottsföreningarna i hög grad beroende av ideella arbetsinsatser. Hur lätt är det då att rekrytera personer som ställer upp och arbetar ideellt?

Uppenbart är det inte alltid så lätt. Att rekrytera ideella tränare, ledare och funktionärer kommer högst upp på listan över idrottsföreningarnas utmaningar. För sju av tio föreningar är detta en stor utmaning.

Utmaningarna skiljer sig åt mellan olika idrottsföreningar. Men inom de flesta stora idrotter identifieras rekrytering av ideell arbetskraft den enskilt största utmaningen. Tre undantag är orientering, golf och bowling.

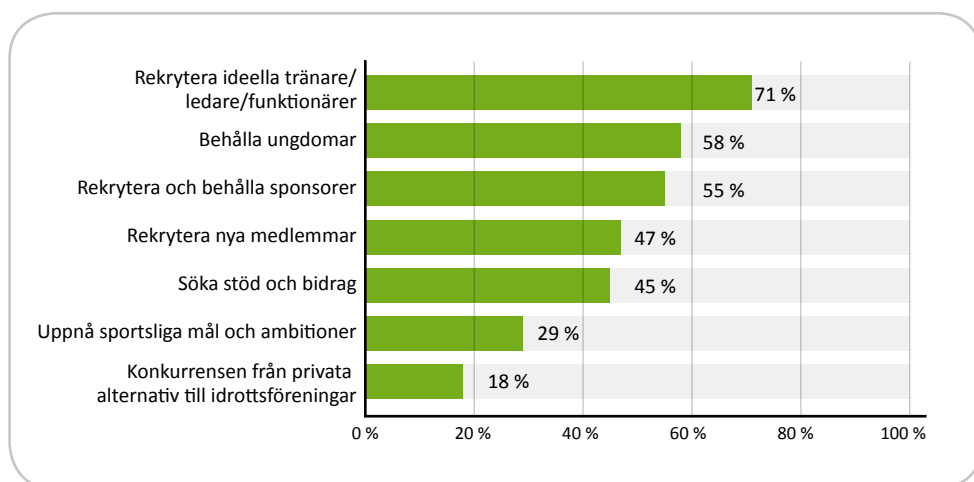

Diagram 24: Föreningarnas största utmaningar. Andelar som svarar att följande är en mycket eller ganska stor utmaning.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480)

Inom lagidrotter är det i genomsnitt något fler som uppger att rekrytering av ideell arbetskraft är en stor utmaning, vilket kan bero på att lagidrotter generellt är mer personalkrävande – och därför behöver locka till sig mer ideell arbetskraft. Men som framgår av diagram 25 är rekrytering av ideell arbetskraft även en stor utmaning inom vissa individuella idrotter, till exempel friidrott eller simidrott.

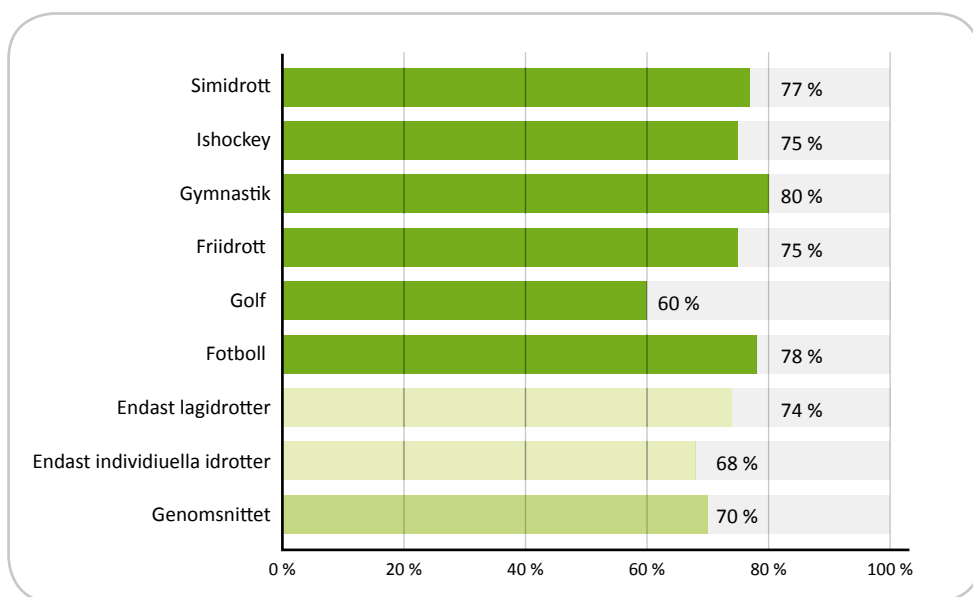

Diagram 25: Utmaning att rekrytera ideella tränare/ledare/funktionärer. Andelar som uppger att det är en mycket eller ganska stor utmaning för föreningen att rekrytera ideell arbetskraft. Jämförelser mellan utvalda idrotter.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480/2627/1606)

Näst största utmaningen: behålla ungdomar

Idrottsföreningarnas näst största utmaning är att behålla ungdomar. För mer än hälften av föreningarna är detta en stor utmaning. De tre idrotter där störst andelar av föreningarna har svårt att behålla ungdomar är orientering, golf och ishockey. Mindre svårt att behålla ungdomar har idrottsföreningar som ägnar sig åt basket, simidrott, volleyboll och motorsport.

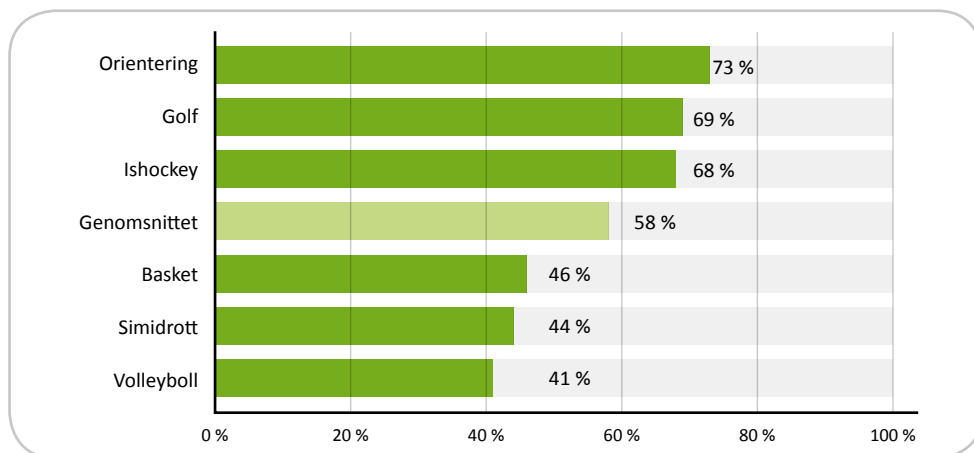

Diagram 26: Idrotter med företrädesvis stor utmaning att behålla ungdomar. Andelar som uppger att det är en mycket eller ganska stor utmaning för föreningen att behålla ungdomar.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480)

Sponsorer viktigare för föreningar med hög omsättning

Ytterligare en stor utmaning för många idrottsföreningar är att rekrytera och behålla sponsorer. Enligt Riksidrottsförbundets statistik står reklam- och sponsorintäkter i genomsnitt för nio procent av idrottsföreningarnas intäkter, men andelen varierar mellan olika föreningar.

Undersökningen visar att det för idrottsföreningar med hög omsättning oftare är en stor utmaning att rekrytera och behålla sponsorer. Detta skulle kunna bero på att sponsorstöd i allmänhet är en viktigare inkomstkälla för föreningar med hög omsättning. För föreningar med lägre omsättning är utsikterna att få sponsorstöd som regel mer begränsade.

Att rekrytera och behålla sponsorer är också en vanlig utmaning för föreningar som ägnar sig åt lagidrotter, för föreningar som bedriver elitverksamhet och för föreningar i storstäder. Förklaringen är sannolikt dels att dessa föreningar är i större behov av intäkter, dels att de finns på orter där de möter hårdare konkurrens när de jagar sponsorer.

Viktigt att påpeka är dock att sponsorer är en angelägenhet för alla sorters idrottsföreningar. Även bland föreningar på mindre orter, bland föreningar som enbart ägnar sig åt individuella idrotter och bland föreningar som inte bedriver någon elitverksamhet är det för hälften en stor utmaning att rekrytera och behålla sponsorer.

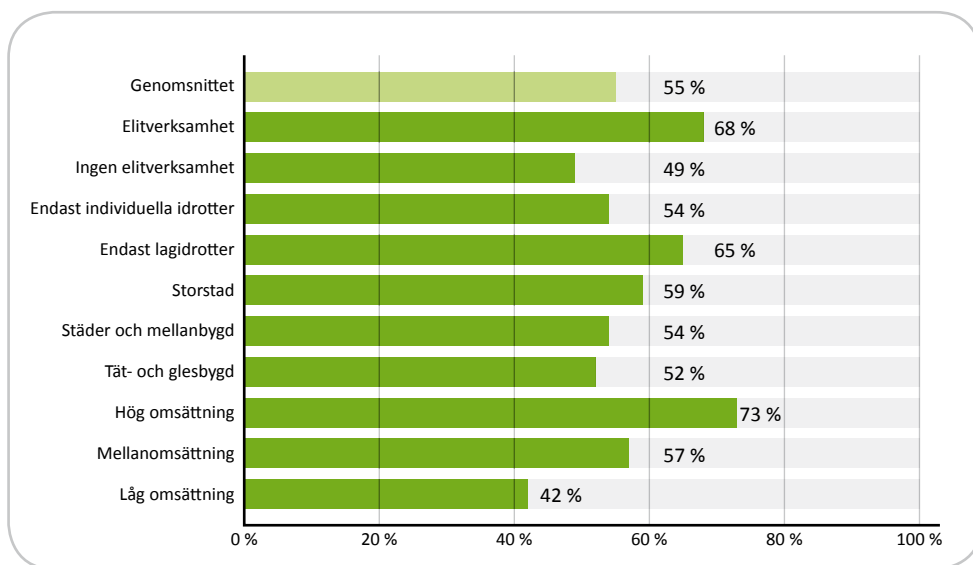

Diagram 27: Utmaning att rekrytera och behålla sponsorer. Andelar som uppger att det är en mycket eller ganska stor utmaning för föreningen att rekrytera och behålla sponsorer.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480/1756/3724/2627/1606/1293/2841/616/1102/2331/1842)

Medlemsutvecklingen

Antalet specialidrottsförbund inom RF har ökat successivt, men andelen av befolkningen som är medlemmar i en idrottsförening har minskat över tid. Av detta följer att många idrottsföreningar har svårt att upprätthålla sina medlemstal.

Undersökningen visar att det för knappt hälften av idrottsföreningarna är en stor utmaning att rekrytera nya medlemmar. Medlemsvärvning är allmänt en större utmaning för mindre föreningar och för föreningar med låg omsättning.

Medlemsutvecklingen varierar mellan olika idrotter. Antalet som är medlemmar i en golförening ökade kraftigt fram till 2004, men har sedan minskat. Eftersom golföreningar ofta äger sina egna banor behöver de ett stort antal medlemmar för att gå runt ekonomiskt. Detta är bakgrunden till att medlemsrekrytering är en stor utmaning för sju av tio golföreningar.

Inom tennis minskade antalet medlemmar dramatiskt från slutet av 1980-talet, då Mats Wilander och Stefan Edberg spelade, fram till början av 2000-talet. Men därefter har antalet medlemmar varit ungefär konstant. Detta kan vara förklaringen till att färre än fyra av tio kassörer i tennisföreningar ser nyrekrytering av medlemmar som en stor utmaning.

Motsvarande gäller inom ridsport, en idrott där antalet medlemmar har minskat sedan mitten av 1990-talet. Inom ridsportföreningarna uppger färre än hälften av kassörerna att nyrekrytering av medlemmar är en stor utmaning.

Förväntansbilden verkar ha betydelse för hur svårt det uppfattas att rekrytera nya medlemmar. Om förväntningarna är uppskruvade blir det svårare att leva upp till dessa, vilket gör att utmaningen uppfattas som större.

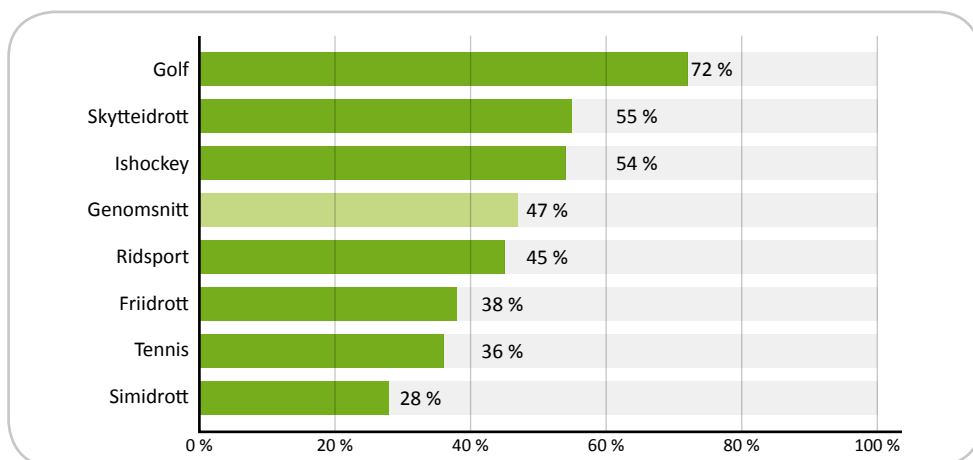

Diagram 28: Utmaning att rekrytera nya medlemmar. Andelar som uppger att det är en mycket eller ganska stor utmaning för föreningen att rekrytera nya medlemmar. Jämförelser mellan utvalda idrotter.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480)

Andra stora utmaningar

En av de viktigaste intäktskällorna för idrottsföreningarna är statliga och kommunala bidrag. Att ansöka om stöd och bidrag är en stor utmaning för knappt hälften av idrottsföreningarna.

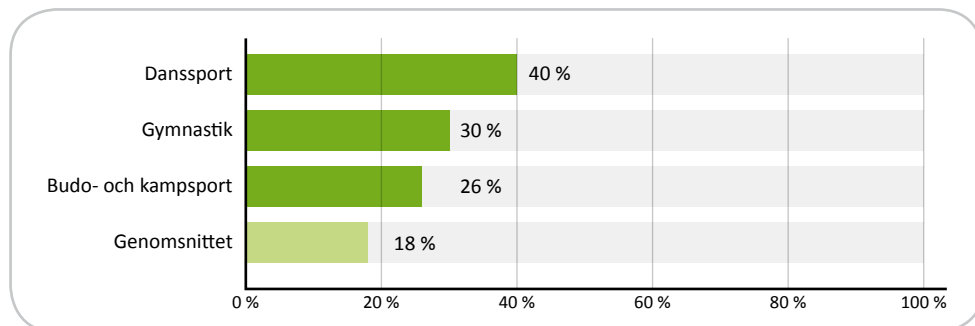
Bland kassörer i föreningar som ägnar sig åt ishockey, fotboll eller motorsporter uppger fem av tio att bidragsansökningar är en stor utmaning. Bland kassörer i ridsportföreningar är det ännu vanligare att bidragsansökningar uppfattas som en stor utmaning, sex av tio uppger det.

För knappt tre av tio idrottsföreningar är det en stor utmaning att uppnå sportsliga mål och ambitioner. Inom lagidrotter är detta en något större utmaning.

En faktor som bidragit till att idrottsrörelsen tappat medlemmar är ökad konkurrens från andra fritidssysselsättningar. Av de olika utmaningar som nämns i undersökningen kommer konkurrensen från privata alternativ till idrottsföreningar längst ner på listan.

Två idrotter utmärker sig i detta avseende: danssport och gymnastik. För fyra av tio danssportföreningar är konkurrens från andra fritidssysselsättningar en stor utmaning, vilket är mer än dubbelt så många som genom-

snittet. Värt att reflektera över att både danssport och gymnastik är idrotter där majoriteten av medlemmarna är kvinnor.

Diagram 29: Utmaning konkurrens från privata alternativ. Andelar som uppger att konkurrens från privata alternativ till idrottsföreningar är en mycket eller ganska stor utmaning. Jämförelser mellan utvalda idrotter.

Fråga: Hur bedömer du följande utmaningar för er idrottsförening? (N=5480)

De största utmaningarna

Sammanfattningsvis kan konstateras att vid en jämförelse identifierar kassörerna rekrytering av ideell arbetskraft som idrottsföreningarnas största utmaning. Andra stora utmaningar är att behålla ungdomar, rekrytera och behålla sponsorer samt att rekrytera nya medlemmar. Den inbördes rangordningen mellan dessa utmaningar varierar mellan olika idrotter och beroende på föreningarnas förutsättningar. Inom idrotterna ishockey, tennis och friidrott är den näst största utmaningen – efter rekrytering av ideell arbetskraft – att behålla ungdomar. Inom idrotterna fotboll, basket, handboll, volleyboll och simidrott är den näst största utmaningen i stället att rekrytera och behålla sponsorer.

De olika utmaningar som nämnts hänger i praktiken ihop. Aktiva och engagerade medlemmar är en förutsättning för att få intäkter, vilket i sin tur är en förutsättning för att föreningen ska kunna nå sina mål och ambitioner.

Samtliga dessa utmaningar är direkt eller indirekt kopplade till idrottsföreningarnas ekonomi, som behandlas i nästa avsnitt.

8. Idrottsföreningarnas ekonomi

Resursbrist är en begränsning för de flesta idrottsföreningar, och många kassörer beskriver ekonomin som en stor utmaning för den egna föreningen. När de ställs inför frågan hur de bedömer den ekonomiska situationen i andra idrottsföreningar ger de en förhållandevis dystert bild. Fyra av tio uppger att idrottsföreningar i allmänhet har en dålig ekonomi, medan tre av tio svarar ”varken eller” och merparten av de övriga att de inte vet.

Även inom den egna idrotten beskrivs den ekonomiska situationen i andra idrottsföreningar som i huvudsak dålig.

Men när motsvarande fråga ställs om den egna föreningens ekonomiska situation framkommer en helt annan bild. Drygt fem av tio kassörer uppger att den ekonomiska situationen i deras egen förening är mycket eller ganska bra, medan endast två av tio uppger att ekonomin är mycket eller ganska dålig.

Hur hänger det ihop? Det ligger nära till hands att tro att kassörerna när de talar om den egna föreningens ekonomi vill beskriva denna i positiva termer, eftersom det delvis handlar om att utvärdera den egna arbetsinsatsen.

En annan förklaring kan också vara att den allmänna bilden av att idrottsföreningar har dålig ekonomi egentligen är överdriven. Det finns uppenbarligen en utbredd föreställning att den ekonomiska situationen i andra idrottsföreningar är dålig, även om ekonomin i den egna föreningen är ganska bra.

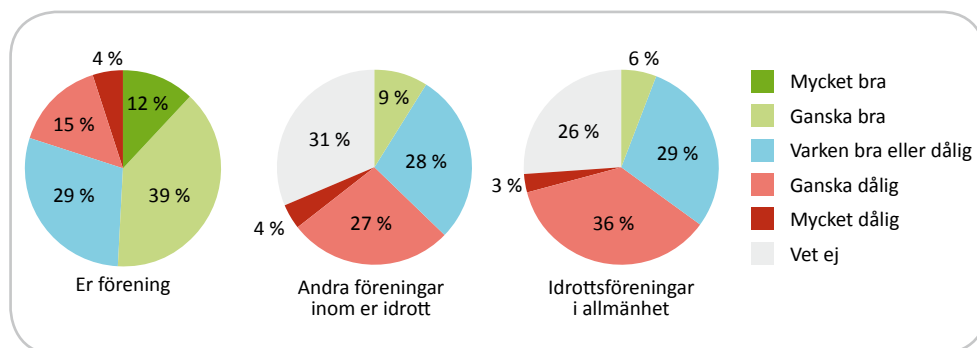

Diagram 30: Bedömning av idrottsföreningarnas ekonomi. Den egna föreningen jämfört med idrottsföreningar i allmänhet och andra föreningar inom den egna idrotten.

Fråga: Nu följer ett antal frågor om den ekonomiska situationen i er och andra föreningar. Hur bedömer du att den ekonomiska situationen ser ut för följande? (N=5480)

Föreningar med bättre ekonomi – och sämre

Låt oss anta att kassörerna ger en rättvisande beskrivning av den ekonomiska situationen i deras egna föreningar. Skälen för dem att skönmåla är svaga, särskilt i en anonym undersökning.

Av resultaten om hur kassörerna bedömer ekonomin i sina egna föreningar framgår vissa skillnader mellan olika sorters föreningar. Föreningar som ägnar sig åt lagidrotter har i större utsträckning dålig ekonomi än föreningar som ägnar sig åt individuella idrotter. En trolig förklaring är att föreningar som ägnar sig åt lagidrotter i allmänhet har högre kostnader, vilket gör att de har svårare att få ekonomin att gå runt.

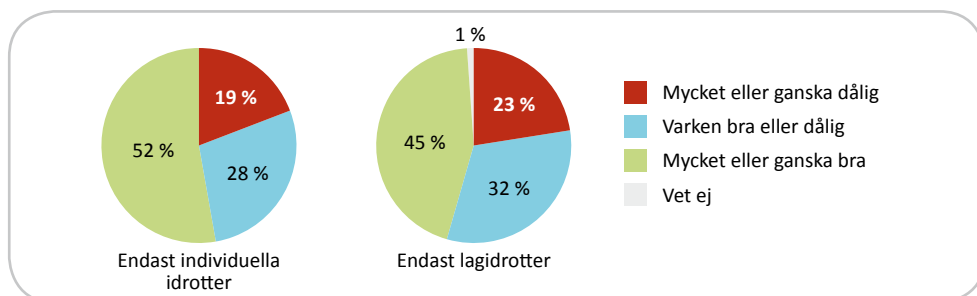

Diagram 31: Bedömning av den egna föreningens ekonomi. Individuella idrotter jämfört med lagidrotter.

Fråga: Nu följer ett antal frågor om den ekonomiska situationen i er och andra föreningar. Hur bedömer du att den ekonomiska situationen ser ut för följande? (N=2627/1606)

Ett annat mönster är att små föreningar jämförelsevis oftare har dålig ekonomi än stora föreningar. Bland föreningar med högst 50 medlemmar uppger 28 procent att den ekonomiska situationen är dålig, jämfört med 16 procent bland medelstora föreningar och 18 procent bland stora föreningar. En förklaring till detta är att små föreningar som regel också har små intäkter.

Att anställa personal innebär en ekonomisk risk även för idrottsföreningar, vilket speglar sig i att föreningar med anställda i större utsträckning har dålig ekonomi.

Uppdelat på idrotter har föreningar som ägnar sig åt friidrott, skidor, orientering, boule och cykel oftare bra ekonomi, medan föreningar som ägnar sig åt ishockey och ridsport oftare har dålig ekonomi. De idrotter där föreningarna har bra ekonomi är i stor utsträckning sådana med låga omkostnader. Omvänt är både ishockey och ridsport idrotter med höga omkostnader, vilket bidrar till att många föreningar som ägnar sig åt dessa idrotter har ekonomiska utmaningar.

Medlemsavgifter största inkomstkällan

Idrottsföreningarnas största inkomstkälla är medlemsavgifter, följt av kommunalt och statligt stöd samt sponsring från företag.

Eftersom det statliga och kommunala stödet i stor utsträckning beror på antalet medlemmar är medlemsrekrytering viktigt för föreningarnas ekonomi.

Kommunalt och statligt stöd är en tungt vägande intäktskälla för de flesta idrottsföreningar, men inom några idrotter är den mindre viktig. För föreningar som ägnar sig åt golf, segling, cykel och motorsporter är kommunalt och statligt stöd oftast inte en av de tre största intäktskällorna.

Sponsring från företag är en viktig intäktskälla för merparten av föreningarna som ägnar sig åt golf, ishockey eller fotboll. Generellt är sponsring en viktigare intäktskälla för lagidrotter än vad det är för individuella idrotter. Intressant att notera är också att sponsring är en viktigare intäktskälla för föreningar på mindre orter än för föreningar i storstäderna. Bland kassörerna i storstäder utpekar 23 procent sponsring som en av föreningens tre viktigaste intäktskällor, att jämföra med 37 procent bland kassörer på mindre orter. En förklaring kan vara att konkurrensen om att få sponsorstöd är större i storstäderna.

Föreningar i storstäder har även i mindre utsträckning intäkter från försäljning av produkter och lotter. De är i större utsträckning beroende av intäkter från medlemsavgifter.

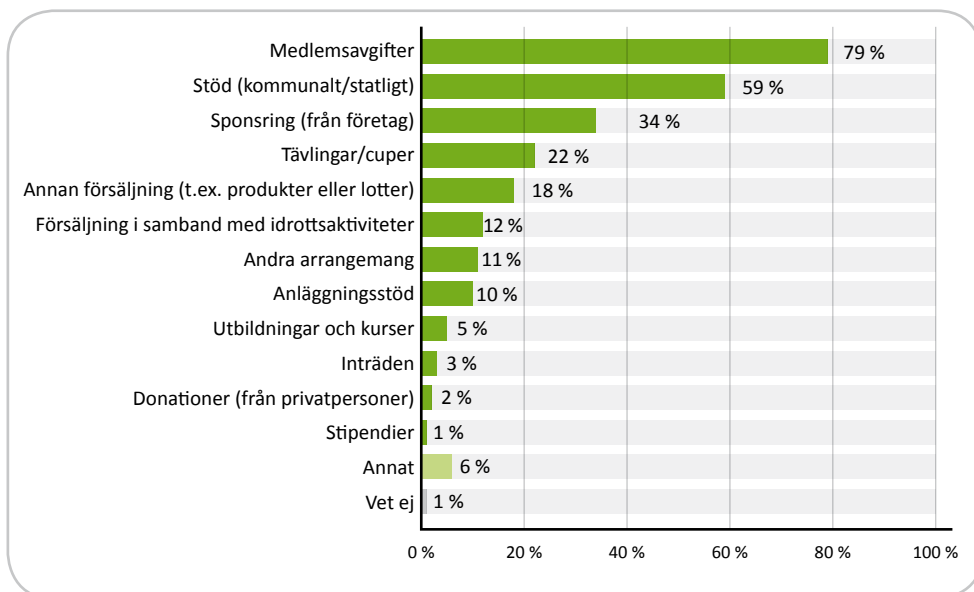

Diagram 32: Idrottsföreningarnas viktigaste intäkter. Andelar som uppger att följande intäktskällor är en av de tre viktigaste för deras förening.

Fråga: Ange de tre största intäktskällorna för er förening? (N=5480)

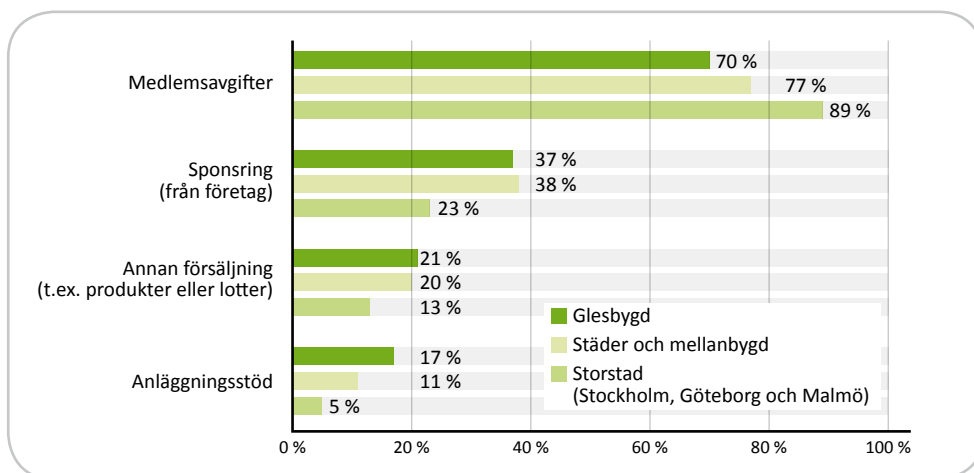

Diagram 33: Intäkter där det märks skillnader mellan de tre kategorierna glesbygd, städer och mellanbygd och storstad (Stockholm, Göteborg och Malmö). Andelar som uppger att följande intäktskällor är en av de tre viktigaste för deras förening.

Fråga: Ange de tre största intäktskällorna för er förening? (N=616/2841/1293)

Påhittighet för att få intäkter

Under 1990-talet bidrog Bingolotto till att öka idrottsrörelsen intäkter. När försäljningen av bingolotter minskade fick många föreningar ekonomiska problem, eftersom de dragit på sig ökade kostnader.

Enligt undersökningen är ”annan försäljning” (till exempel bingolotter) i dag en av de tre största intäktskällorna endast för två av tio idrottsföreningar. Den idrott där ”annan försäljning” har störst betydelse är bowling, där fyra av tio kassörer uppger detta som en av föreningens tre största intäktskällor.

I de öppna svaren nämns många påhittiga metoder för att få intäkter. De olika verksamheter som bedrivs för att öka föreningarnas intäkter kan delas in i sex kategorier:

1. Breddad försäljning

Försäljning i samband med aktiviteter och utanför idrotten.

”Vi gör som alla andra. Loppis, kiosk, lotter, säljer julgranar och sköter marknadsparkeringen.”

2. Arbetskraft

Föreningens medlemmar ställer upp som ”gratis” arbetskraft för att dra in intäkter åt föreningen. Oftast handlar det om tillfälliga arbetsuppgifter i samband med något evenemang, som till exempel parkeringsövervakning eller renhållning. Men det kan också handla om andra tillfälliga arbetsuppgifter som kan ge intäkter till föreningen – till exempel snöskottning, trädplantering eller butiksinventering.

”Nattvandrat i många, många år och hjälper till på lördagar på en återvinningscentral.”

3. Höjning eller sänkning av medlemsavgifter

Undersökningen bekräftar att medlemsavgifter är idrottsföreningarnas viktigaste intäktskälla. Det finns olika strategier för att få intäkterna från medlemsavgifter att öka – i vissa fall kan det handla om att höja medlemsavgifterna, i andra fall om att sänka avgifterna för att locka fler medlemmar.

”Erbjuda familjepris på tränings- och medlemsavgiften oavsett antal barn familjen har. En familj på tre eller fler betalar ett pris vilket gör att vi lockat in många familjer. Mamma, pappa och ett eller flera barn har möjlighet att träna tillsammans.”

4. Kompetenshöjning

Även kompetenshöjning för att få effektivare arbetsprocesser kan i vissa fall vara ett sätt att förbättra föreningens ekonomi. Det kan till exempel handla om att öka ledningens förståelse för budgetering och ekonomiska principer.

”Kurs där alla våra tränare o styrelsemedlemmar var med. Vi fick mer struktur på allt vad som görs och skall göras i föreningen.”

5. Expertförsäljning

Ett annat spår är att föreningen kapitaliserar på den specifika kompetens som föreningens medlemmar och aktiva idrottsutövare har.

”Vi tar emot gäster från konferensanläggningen som vill prova att skjuta, för det får vi betalt. Lättförtjänta pengar och det är även kul för oss ledare.”

6. Utföra andra viktiga arbetsuppgifter

Mindre vanligt, men väl så kreativt, är att föreningen uppmärksammar helt andra behov i lokalsamhället och använder dessa som ett sätt att få nya intäkter.

”Vi byggde en brandstation när ortens sådan var nedläggningshotad, och sen hyr vi ut den till kommunens räddningstjänstförbund. (På orten finns det endast ett brandvärn.)”

Få har avstått från intäkter

Kreativiteten och bredden i föreningarnas försök att få nya intäkter är stor. Fast det mesta bygger på medlemmar som ställer upp och arbetar ideellt, vilket medför begränsningar. Ändå är det få idrottsföreningar som vid något

tillfälle har avstått från intäkter som de skulle kunnat få. Andelen som vid något tillfälle har avstått från intäkter är sex procent, det vill säga färre än var tionde förening.

Stora föreningar med många medlemmar och hög omsättning har i större utsträckning avstått från intäkter som de skulle kunnat få. Det samma gäller föreningar som bedriver elitverksamhet.

Det vanligaste skälet för att avstå från intäkter är resursbrist, till exempel att det inte finns tillräckligt med folk som kan hjälpa till eller att de anläggningar som behöver utnyttjas är upptagna. Tre av tio föreningar som tvingats avstå från intäkter har gjort det på grund av resursbrist.

Det näst vanligaste skälet för att avstå från intäkter är etiska och moraliska skäl, vilket visar att moraliska överväganden görs i dessa sammanhang. Av de öppna svaren framgår att det kan finnas många olika etiska skäl till att tacka nej till intäkter. Även om andelen föreningar som faktiskt har tackat nej till intäkter inte är stor så visar svaren att det förekommer propåer som gör att föreningarna behöver en moralisk kompass.

I de öppna svaren nämns exempel som:

”Alkoholsponsring.”

”Erbjudan från ett politiskt parti.”

”Fått förfrågan om ordningsvaktsuppdrag, men tackat nej då vi inte vill profilera oss via sådant uppdrag.”

”För att vara oberoende.”

”Företag som vill sponsra enskild grupp med t.ex. kläder. Vi vill ha föreningsgemenskap.”

”Lämna (sälja) ut medlemslistor för direktreklam.”

”Nej till pengar från tobaksrelaterade reklam.”

”När ett utländskt spelbolag ville sponsra.”

”När företag vill få ut ett budskap som ej passar.”

”När vi inte hyr ut vår anläggning till personer/föreningar som inte passar hos oss.”

”Sponsor som ville att hans barn skulle träna gratis.”

”Sponsorer som kräver mer tävlingsinriktning än vad klubben vill.”

”Sponsring av sprittillverkare.”

”Sponsring från bolag som arbetar med inkasso.”

”Sponsring från parti vars värdegrund vi inte stödjer.”

”Sponsring från spelbolag.”

”Vi lade ner cykelloppet p.g.a. att det förekom mycket alkohol bland deltagarna.”

”Vill inte sälja vårt medlemsregister.”

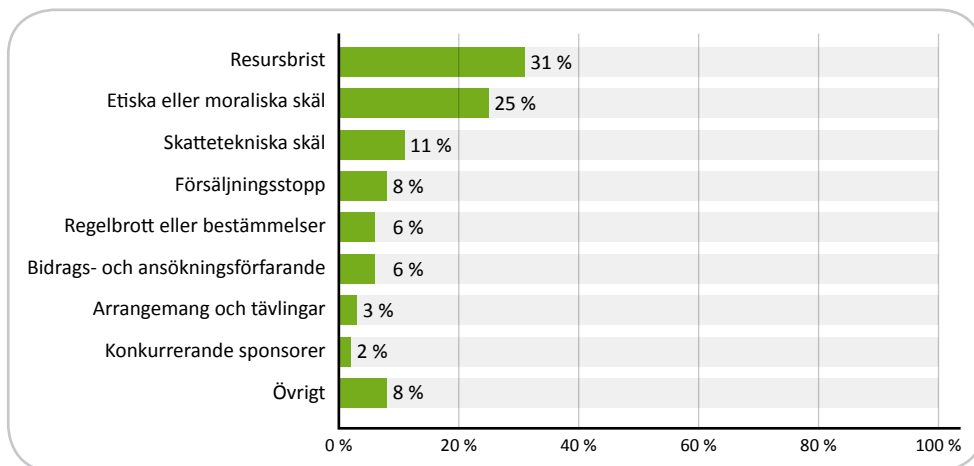

Diagram 34: Vanligaste skälen för föreningar att avstå från intäkter. Andelar bland de sex procent av föreningarna som någon gång har avstått från intäkter. (Öppna svar som kodats.)

Fråga: Finns det exempel på när ni har tvingats avstå intäkter till er förening? (N=328)

Anläggningar är den dominerande kostnadsposten

Vad använder då idrottsföreningarna sina pengar till? Den klart dominerande kostnadsposten är anläggningskostnader, till exempel kostnader för

idrottsplan eller idrottshall. Nästan sju av tio föreningar har med detta på listan över sina tre största kostnadsposter.

På andra plats kommer idrottsmateriel, till exempel redskap eller bollar. Fyra av tio föreningar nämner detta som en av sina tre största kostnadsposter.

Avgifter till idrottsförbund, anmälningsavgifter till serier och cuper samt löner för anställda är andra kostnadsposter som kommer högt upp på listan. Den inbördes ordningen varierar mellan olika idrottsföreningar. Anläggningskostnader är den dominerande kostnadsposten inom nästan alla idrotter, men inte inom cykel och orientering – två idrotter som kan bedrivas utomhus utan någon anläggning. För dessa idrotter är anmälningsavgifter till serier och cuper den ledande kostnadsposten.

För idrotter där det är vanligt med anställd personal tenderar löner att vara en av de största kostnadsposterna. Detta är sannolikt också en bidragande orsak till att föreningar med anställd personal i större utsträckning har ekonomiska problem.

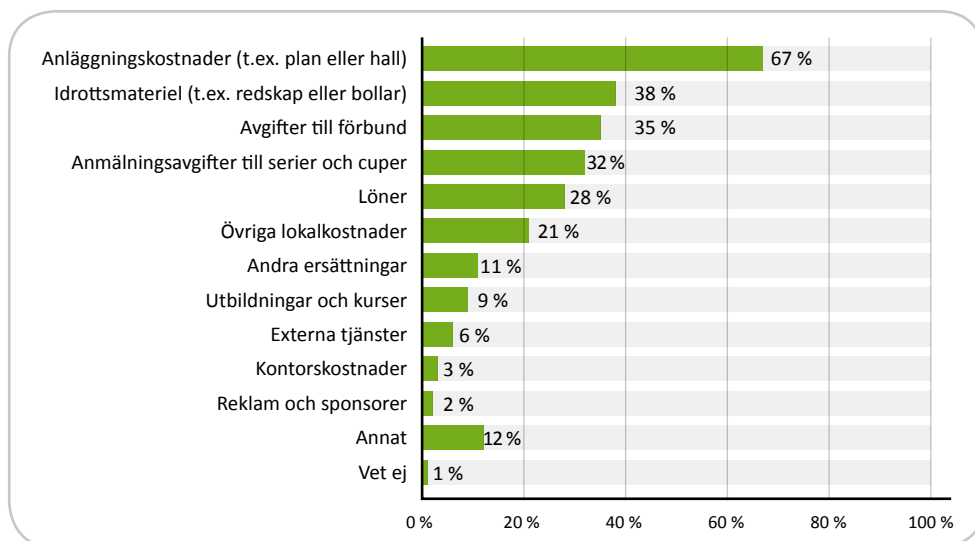

Diagram 35: Idrottsföreningarnas viktigaste kostnader. Andelar som uppger att följande kostnadsposter är en av de tre viktigaste för deras förening.

Fråga: Ange de tre största kostnadsposterna för er förening? (N=5479)

Avgifter till förbund – en stor kostnadspost för mindre idrottsföreningar

En stor kostnadspost för många mindre idrottsföreningar är ”avgifter till förbund”. Med förbund avses i detta fall de specialidrottsförbund som föreningarna tillhör. (Svenska Golf förbundet, Svenska Ishockeyförbundet, Svenska Ridsportförbundet, Svenska Seglingsförbundet, med flera.)

Upplägget för förbundsavgifterna varierar mellan olika idrotter. Av resultaten framgår dock att avgifterna relativt sett är en större kostnadspost för mindre föreningar.

För fem av tio små föreningar ingår ”avgifter till förbund” på listan över de tre största kostnadsposterna. Som framgår av diagram 36 är denna kostnadspost inte alls lika framträdande hos större föreningar.

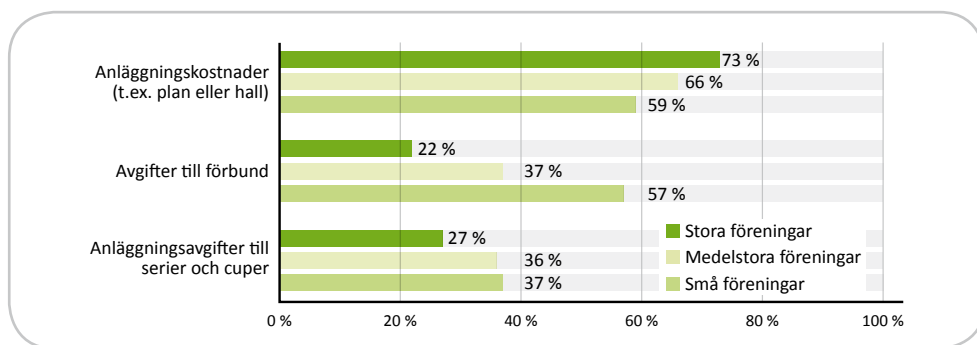

Diagram 36: Idrottsföreningarnas viktigaste kostnader – jämförelse av föreningar med olika storlek. Andelar som uppger att följande kostnadsposter är en av de tre viktigaste för deras förening.

Fråga: Ange de tre största kostnadsposterna för er förening? (N=2148/2121/1168)

Seniorverksamheten omsätter mest

I genomsnitt omsätter idrottsföreningarnas seniorverksamhet mer än barn- och ungdomsverksamheten. Ibland framförs misstankar om att seniorverksamheten är en gökunge som slukar mer resurser än vad de drar in. Delvis bekräftas denna bild av resultaten.

Medan barn- och ungdomsverksamheten i 35 procent av föreningarna står för huvuddelen av intäkterna, är det bara i 27 procent av föreningarna som den står för huvuddelen av kostnaderna. Omvänt står seniorverksamheten för huvuddelen av intäkterna i 36 procent av föreningarna, men för huvuddelen av kostnaderna i 39 procent av föreningarna. En stor andel av både intäkter och kostnader är emellertid gemensamma, vilket gör det svårt att hävda att barn- och ungdomsverksamheten skulle klara sig bättre om seniorverksamheten inte bedrevs.

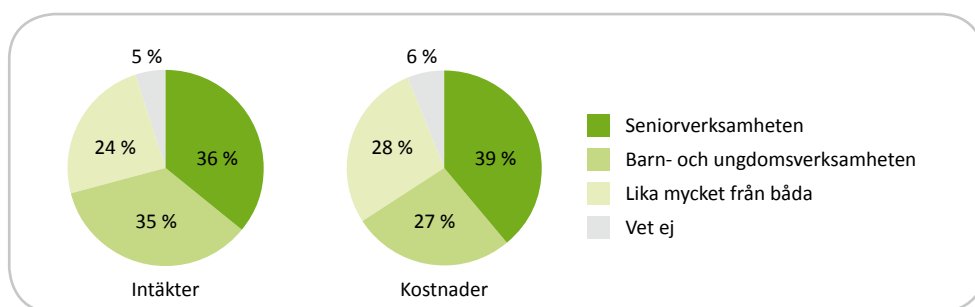

Diagram 37: Andel av idrottsföreningarna där huvuddelen av intäkterna respektive kostnaderna kommer från seniorverksamhet och barn- och ungdomsverksamhet.

Fråga: Hur ser kostnads- och intäktsfördelningen mellan barn- och ungdomsverksamhet och seniorverksamhet ut i er förening? (N=3622)

Var femte förening har tvingats göra avkall på sportsliga framgångar

Begränsade resurser tvingar ibland idrottsföreningar att göra hårda prioriteringar. Två av tio föreningar har vid något tillfälle tvingats göra avkall på sportsliga framgångar som en konsekvens av föreningens ekonomiska situation. Det kan till exempel handla om att föreningen av kostnadsskäl valt att avstå från att låta det egna laget avancera till en högre division. Det kan också handla om att föreningen valt att inte delta i tävlingar som dess idrottare kvalificerat sig till.

Inom lagidrotter är det vanligare att föreningar av ekonomiska skäl gör avkall på sportsliga framgångar, återigen troligen för att lagidrotter är mer

resurskrävande. De är i större utsträckning beroende av dyra anläggningar med stora läktare och krav på säkerhet. Vid matcher är det fler personer som måste resa, vilket medför ökade kostnader – och så vidare.

Den idrott där det är vanligast att föreningar tvingas göra avkall på sportsliga framgångar på grund av ekonomin är basket, där fyra av tio föreningar vid något tillfälle har gjort detta. En annan idrott där detta är jämförelsevis vanligt är ishockey.

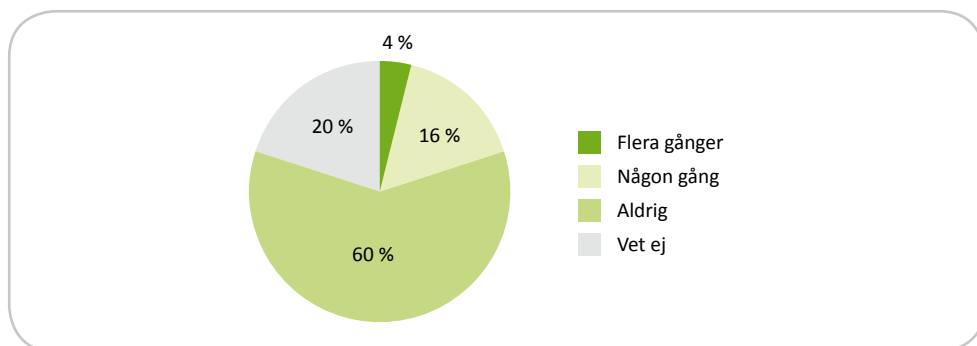

Diagram 38: Avkall på sportsliga framgångar. Andel av föreningarna som någon gång gjort avkall på sportsliga framgångar på grund av föreningens ekonomi.

Fråga: Har ni tvingats göra avkall på föreningens sportsliga framgångar på grund av föreningens ekonomi (t.ex. valt att inte avancera en division eller inte delta i tävlingar som aktiva idrottare har kvalificerat sig till)? (N=5480)

Ekonomin styr föreningarnas verksamhet

Sammanfattningsvis kan konstateras att den allmänna bilden av idrottsföreningarnas dåliga ekonomi tycks vara något överdriven. När kassörer tillfrågas om den ekonomiska situationen i deras egna föreningar uppger fem av tio att situationen är bra.

Det hindrar inte att många föreningar ändå har dålig ekonomi och att resursbrist är en begränsning som styr idrottsföreningarnas verksamhet. En tydlig illustration av detta är att var femte idrottsförening av ekonomiska skäl har tvingats göra avkall på sportsliga framgångar.

I en tid då medlemstalen sviktar och kommunerna sparar pengar är det motigt att förlita sig på medlemsavgifter och offentliga bidrag som de största intäktsposterna.

Föreningarnas påhittighet är stor när det gäller att komma på nya sätt att få in pengar, fast de flesta metoder bygger på tillgång till ideell arbetskraft – vilket också är en begränsad resurs.

9. Regelbrott inom idrottsföreningar

Huvudsyftet med undersökningen är att studera etik och moral inom idrottsföreningar i ett ekonomiskt hänseende. Undersökningar som handlar om etik och ekonomi är alltid förknippade med ett metodologiskt problem, nämligen risken att de människor som intervjuas inte uppger hela sanningen.

I denna studie har vi löst detta genom att inte ställa frågor om kassörernas egna idrottsföreningar, utan om idrottsföreningar i allmänhet. Av detta följer att det som redovisas är kassörernas uppfattningar om förekomsten av regelbrott inom idrottsföreningar, vilket inte är det samma som den faktiska förekomsten. Detta är viktigt att hålla i minnet. Hur stor den faktiska förekomsten är ger denna studie inget besked om. Däremot ger studien en bild av hur de ekonomiansvariga i idrottsrörelsen bedömer att klubbar agerar i frågor kopplade till etik och ekonomi. Få kan vara bättre insatta i hur idrottsföreningar brukar hantera sin ekonomi än personer som själva är kassörer i en idrottsförening. Att enkäten dessutom har besvarats av hela 5 480 kassörer ger ett unikt brett analysunderlag.

Olika typer av ekonomiska gränslandssituationer

Regelbrott handlar inte bara om medvetna brott som görs för personlig vinnings skull. För att fånga upp även socialt mer accepterade regelbrott har det i undersökningen gjorts en indelning i tre olika ekonomiska gränslandssituationer:

1. Omedvetna regelbrott
2. Medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen
3. Medvetna regelbrott som görs för personlig vinnings skull

Det är kassörerna själva som har fått definiera vad ett regelbrott är. Exakt vad det rör sig om inom respektive kategori, om regelbrotten är stora eller små, ger studien inget svar på.

Omedvetna regelbrott bottnar i att det finns en okunskap om vilka regler som gäller. Ekonomiska frågor hanteras av personer som inte vet hur redovisning och bokföring ska gå till eller vilka skatter som måste betalas. Faktorer som kan bidra är bristande ordning, att reglerna är svåra att tolka och att tidigare kassörer och föreningsledare inte heller haft kunskap.

Tabell 3: Tre olika typer av ekonomiska gränslandssituationer.

Omedvetna regelbrott <i>Bottnar i att det finns en utbredd okunskap</i>	Medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen <i>Finns en kännedom om fusk men låg vilja att stävja detta</i>	Medvetna regelbrott som görs för egen vinnings skull <i>Döljs oftast för omgivningen, mindre socialt accepterat</i>
<p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Felaktigheter i redovisning och bokföring – Missat att betala skatter – Missat att följa till exempel arbetsrättsliga regler 	<p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Svarta löner/ersättningar – Lagkassor som inte redovisas – Svart arbete – till exempel packa kassar – Svart försäljning – Underlåtenhet att betala reklamskatt – Tysta kvitteringar – arbete som ersätts med obeskattade gentjänster – Felaktiga uppgifter för att få mer i LOK-stöd 	<p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> – "Låna" från lagkassan – Privata fakturor/kvitton – Svarta ersättningar till ledningspersoner – Medvetet felaktig redovisning för att kunna ta ut pengar privat – Bluff-fakturor

Medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen bottnar inte i okunskap om reglerna, men däremot i synsättet att det är okej att bryta mot reglerna – om det görs i ett gott syfte. De som är ansvariga känner sannolikt ingen skuld, eftersom de tycker att de verkar för en god sak. De gör det inte av egenintresse, utan för att till exempel hjälpa barn och ungdomar.

Regelbrott som sker för egen vinnings skull är av naturliga skäl mindre socialt accepterade. Sådana regelbrott döljs oftast för omgivningen, eftersom de skyldiga inser att de gör fel. Ett ertappande kan få allvarliga konsekvenser.

Vanligt med omedvetna regelbrott

Över hälften av kassörerna i undersökningen tror att det är mycket eller ganska vanligt med omedvetna regelbrott inom idrottsföreningar. Som framgår av diagram 40 är bilden i stort sett samstämmig, även om vissa skillnader finns mellan olika kategorier idrottsföreningar.

Kassörer inom lagidrotter tror i något större utsträckning än genomsnittet att det förekommer omedvetna regelbrott. Detsamma gäller för kassörer i föreningar med hög omsättning och anställd personal.

En tänkbar förklaring till skillnaden är att föreningar som har en mer omfattande verksamhet också möter större utmaningar med sin ekonomihantering. Mer komplexa ekonomifrågor gör att risken för fel ökar. Att det förekommer omedvetna regelbrott är i sig inte förvånande, eftersom de personer som hanterar föreningarnas ekonomi ofta saknar professionell erfarenhet.

Även mellan olika idrotter märks vissa skillnader. Bland kassörer i föreningar som ägnar sig åt ridsport, innebandy, handboll och danssport tror sex av tio att det är vanligt med omedvetna regelbrott i idrottsföreningar. Idrotter där färre kassörer än genomsnittet tror att det är vanligt med omedvetna regelbrott är boule, orientering, segling och skyttesport.

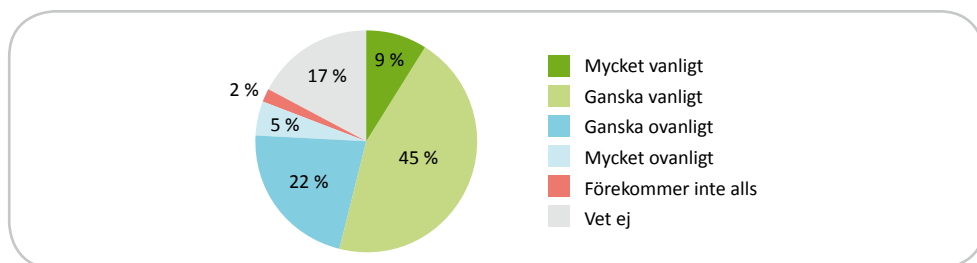
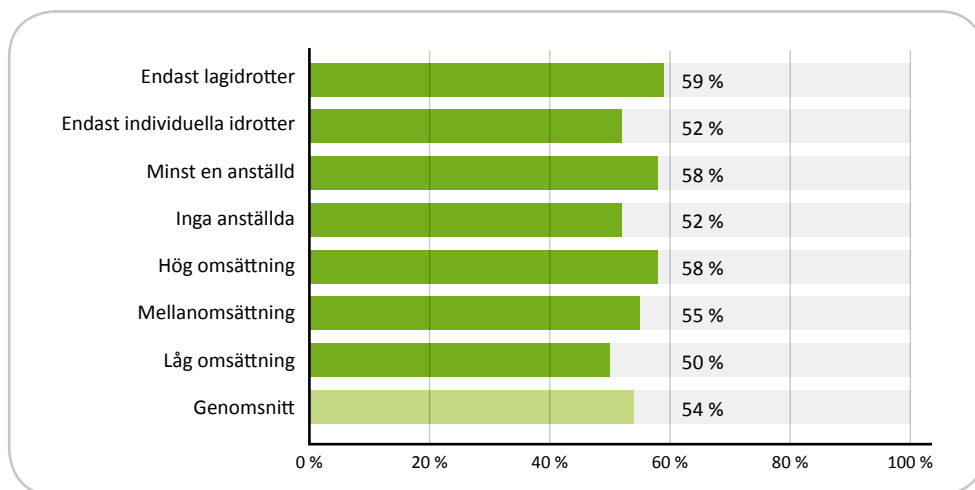

Diagram 39: Förekomst av omedvetna regelbrott. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med omedvetna regelbrott.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med omedvetna regelbrott (regelbrott som begås för att man inte vet hur man borde agera)? (N=5480)

Diagram 40: Förekomst av omedvetna regelbrott. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med omedvetna regelbrott, uppdelat efter vilken sorts förening de själva är verksamma i. Andelar som svarar att omedvetna regelbrott är mycket eller ganska vanligt.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med omedvetna regelbrott (regelbrott som begås för att man inte vet hur man borde agera). (N=1606/2627/1679/3781/1102/2331/1842/5480)

Ändamålen helgar medlen

Nästan var fjärde kassör tror att det är vanligt med medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen. Även på denna punkt märks en skillnad mellan lagidrotter och individuella idrotter. Kassörer i föreningar som ägnar sig åt lagidrotter tror i större utsträckning att det är vanligt med medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen.

Föreningarnas omsättning och om de har anställda påverkar också bilden. Kassörer i föreningar med hög omsättning och kassörer i föreningar med anställd personal är något mer benägna att tro att regelbrott i syfte att gagna föreningen är vanligt förekommande.

Den idrott där jämförelsevis flest kassörer tror att sådana regelbrott är vanligt förekommande är fotboll. Bland fotbollskassörer tror tre av tio att

regelbrott i syfte att gagna föreningen är vanliga. Bland kassörer i golf-föreningar är andelen som tror detta bara hälften så stor.

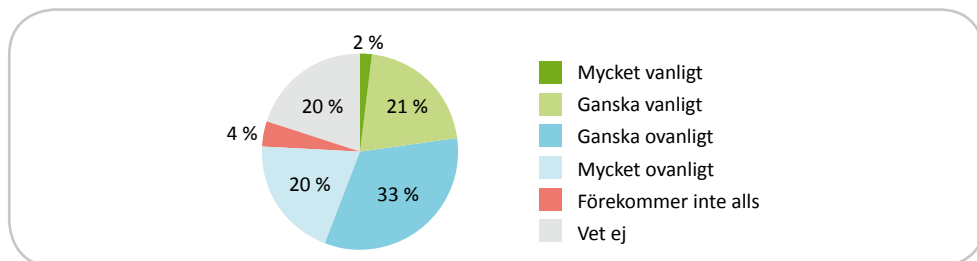

Diagram 41: Förekomst av medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som gagnar föreningen (regelbrott som begås för föreningens bästa). (N=5480)

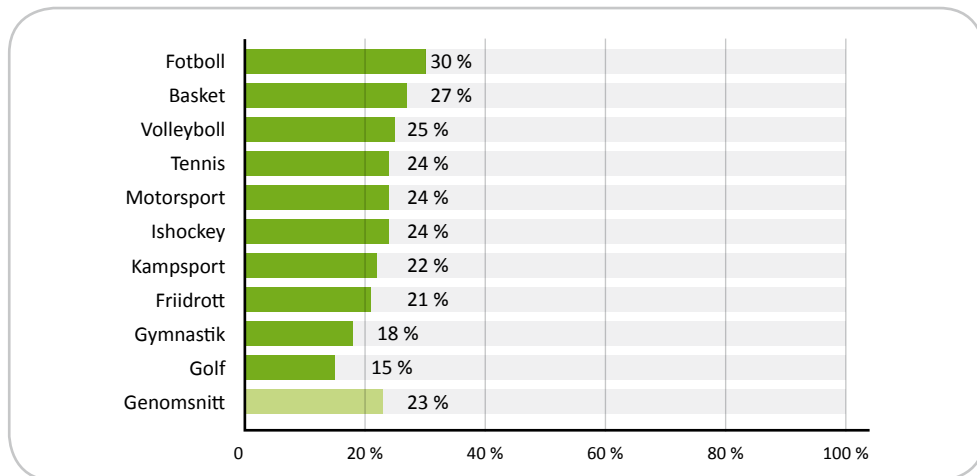
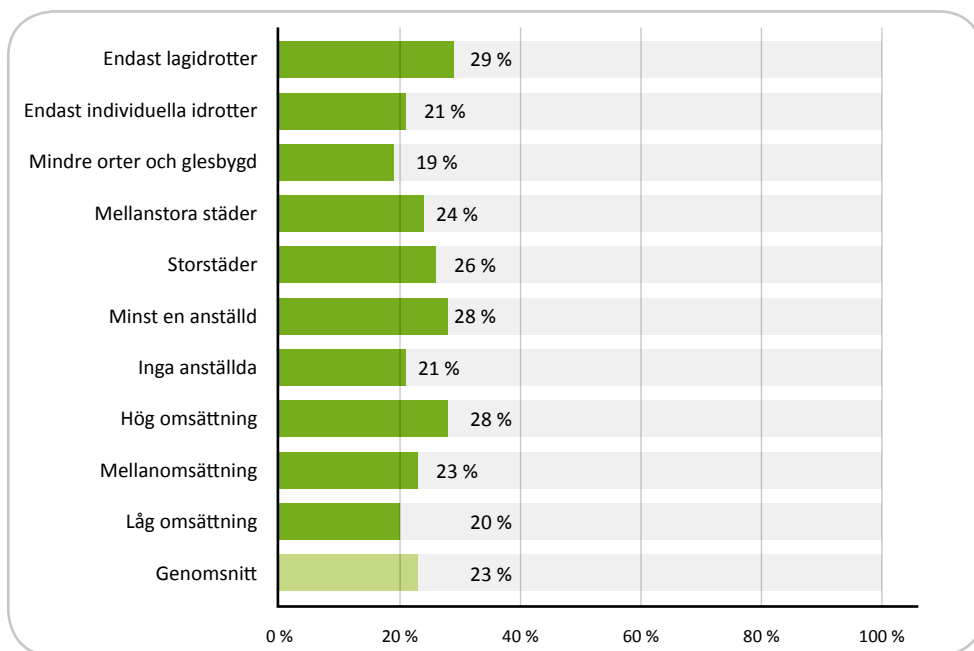

Diagram 42: Förekomst av medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen, uppdelat efter vilken idrott deras förening håller på med. Andelar som svarar att medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen är mycket eller ganska vanligt.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som gagnar föreningen (regelbrott som begås för föreningens bästa). (N=5480)

Diagram 43: Förekomst av medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen, uppdelat efter vilken sorts förening de själva är verksamma i. Andelar som svarar att medvetna regelbrott som gagnar föreningen är mycket eller ganska vanligt.

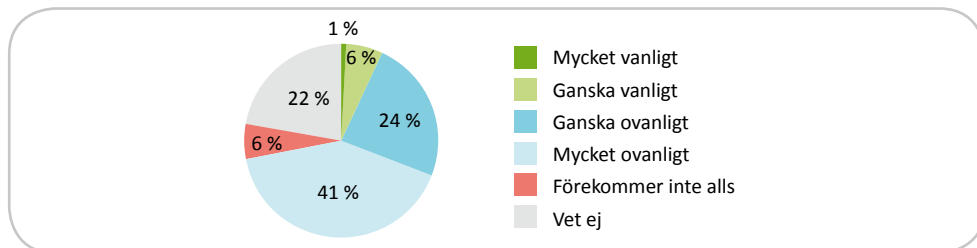
Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som gagnar föreningen (regelbrott som begås för föreningens bästa). (N=1606/2627/616/2841/1293/1679/3781/1102/2331/1842/5480)

Regelbrott för personlig vinnings skull

Betydligt färre kassörer tror däremot att det är vanligt med regelbrott som sker för personlig vinnings skull. Andelen av kassörerna som tror detta är sex procent.

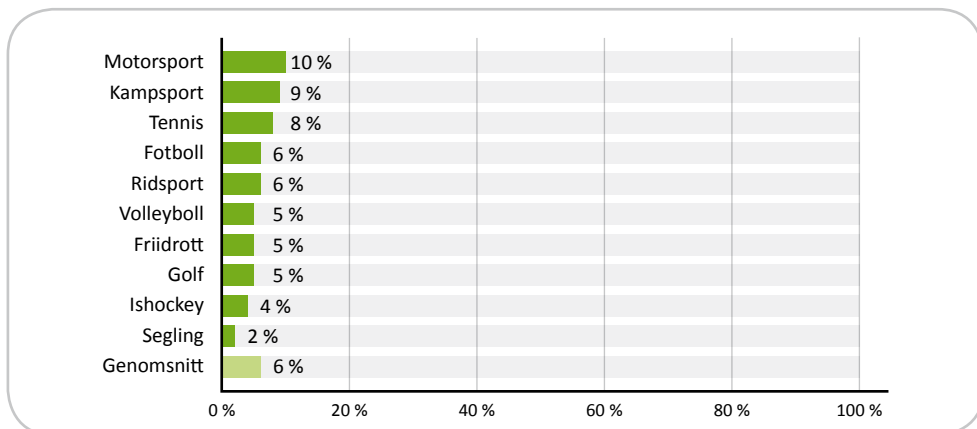
På denna punkt märks ingen stor skillnad mellan kassörer i föreningar som ägnar sig åt individuella idrotter och kassörer i föreningar som ägnar sig åt lagidrotter. Det märks heller ingen stor skillnad beroende på om föreningarna har hög eller låg omsättning eller om de har anställda.

En idrott där något fler kassörer tror att det är vanligt med regelbrott för personlig vinnings skull är motorsport. Inom föreningar som ägnar sig åt motorsport uppger en av tio kassörer att sådana regelbrott är vanliga. (23 av de 228 kassörer i motorsportsföreningar som svarat på enkäten.)

Diagram 44: Förekomst av medvetna regelbrott för personlig vinnings skull. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med regelbrott för personlig vinnings skull. Totalt är det 6,4 % som svarar att de tror att det är "vanligt" med medvetna regelbrott för personlig vinnings skull. 0,7 % svarar "mycket vanligt" och 5,7 % "ganska vanligt".

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som inte gagnar föreningen (regelbrott som begås för privat vinnings skull). (N=5480)

Diagram 45: Förekomst av medvetna regelbrott för personlig vinnings skull. Kassörernas bedömning av hur vanligt det är med medvetna regelbrott för personlig vinnings skull, uppdelat efter vilken idrott deras förening håller på med. Andelar som svarar att medvetna regelbrott för personlig vinnings skull är mycket eller ganska vanligt.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som inte gagnar föreningen (regelbrott som begås för privat vinnings skull). (N=5480)

Skillnader beroende på professionell erfarenhet

I avsnittet om idrottens kassörer redovisas att 42 procent av kassörerna har professionell erfarenhet av att arbeta med ekonomi i någon form, medan 58 procent saknar professionell erfarenhet av att arbeta med ekonomi.

Det finns skäl att anta att kassörer med professionell erfarenhet av ekonomiarbete sannolikt är bättre lämpade att granska hur idrottsföreningarna sköter sin ekonomi. Därför är det relevant jämföra om svaren skiljer sig åt mellan de kassörer som har professionell erfarenhet och de kassörer som saknar professionell erfarenhet.

En jämförelse visar att kassörer med professionell ekonomisk erfarenhet generellt är mer benägna att tro att det är vanligt med regelbrott i idrottsföreningar.

Bland kassörer utan professionell erfarenhet tror 51 procent att det är vanligt med omedvetna regelbrott, att jämföra med 57 procent bland kassörer som har professionell erfarenhet. När det gäller medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen är skillnaden ungefär lika stor – 21 procent jämfört med 26 procent.

Däremot märks ingen skillnad i bedömningen av förekomsten av regelbrott för personlig vinnings skull. Bland kassörer utan professionell erfarenhet tror sex procent att sådana regelbrott är vanliga, jämför med sju procent bland kassörer med professionell erfarenhet.

En möjlig slutsats av resultaten är att det förekommer regelbrott som kassörer utan professionell erfarenhet har svårt att upptäcka. Regelbrotten skulle sannolikt bli något färre om kompetensnivån bland kassörerna ökade.

Omedvetna regelbrott

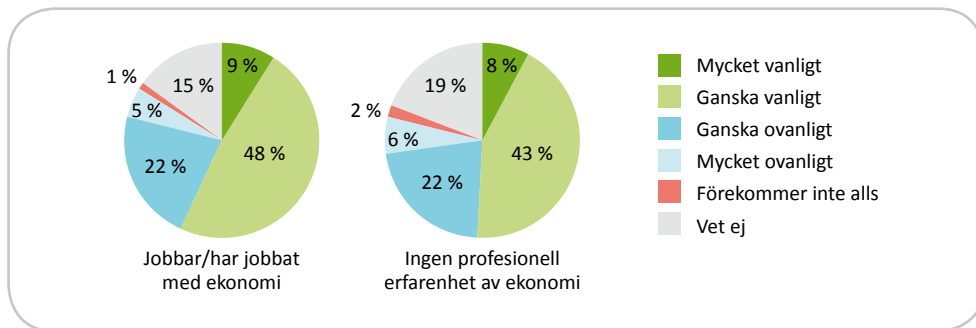

Diagram 46: Förekomst av omedvetna regelbrott – jämförelse mellan kassörer som har jobbat med ekonomi och kassörer som saknar professionell erfarenhet.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med omedvetna regelbrott (regelbrott som begås för att man inte vet hur man borde agera). (N=2324/3156)

Medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen

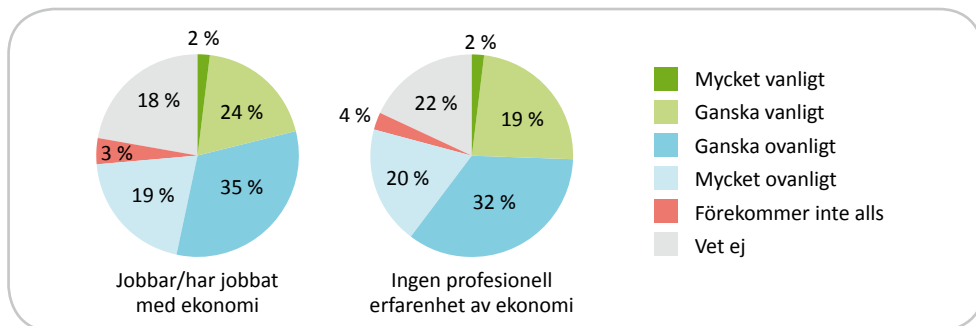

Diagram 47: Förekomst av medvetna regelbrott i syfte att gagna föreningen – jämförelse mellan kassörer som har jobbat med ekonomi och kassörer som saknar professionell erfarenhet.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som gagnar föreningen (regelbrott som begås för föreningens bästa). (N=2324/3156)

Medvetna regelbrott för personlig vinnings skull

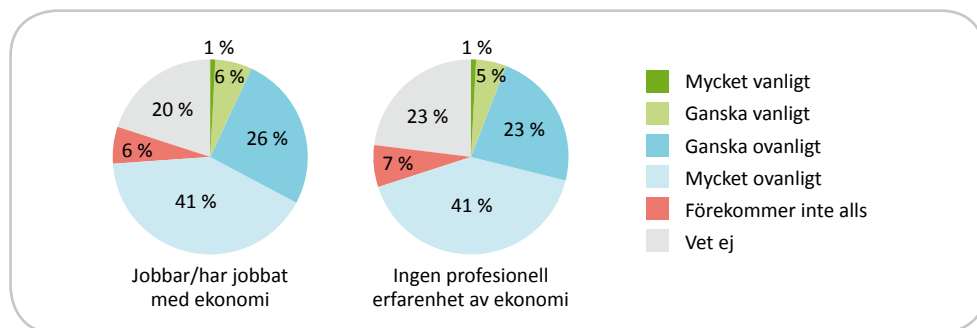

Diagram 48: Förekomst av medvetna regelbrott för personlig vinnings skull – jämförelse mellan kassörer som har jobbat med ekonomi och kassörer som saknar professionell erfarenhet.

Fråga: Avslutningsvis följer en fråga om ekonomiska gränslandssituationer. Frågan rör inte er förening specifikt utan handlar om din uppfattning om idrottsföreningar i allmänhet. Hur vanligt tror du att det är med medvetna regelbrott som gagnar föreningen (regelbrott som begås för föreningens bästa). (N=2324/3156)

Slutsats: idrottsföreningarnas regelbrott sker oftast i god tro och med syfte att hjälpa föreningen

Som tidigare konstaterades återger resultaten kassörernas uppfattningar om förekomsten av regelbrott i idrottsföreningar. Den bild som redovisas ger alltså inte något svar på frågan hur vanligt det egentligen är med regelbrott.

Men det mönster som framkommer återger den verklighet som kassörerna i idrottsföreningar upplever. Slutsatsen är att det är ganska vanligt med omedvetna regelbrott i idrottsföreningar, orsakade av okunskap, svårtolkade regler, slarv och brist på tid. Fem av tio kassörer tror att omedvetna regelbrott är vanliga, och bland kassörer med ekonomisk erfarenhet är andelen som tror detta nästan sex av tio.

Det finns skäl att misstänka att omedvetna regelbrott är vanligare i idrottsföreningar som ägnar sig åt lagidrotter, har stor omsättning och anställd personal. Förklaringen till detta skulle kunna vara att det är fler personer

inblandade som på olika sätt hanterar pengar. Inom större och mer komplexa verksamheter är det lättare hänt att misstag begås.

Det är mindre vanligt med medvetna regelbrott i syfte att gynna föreningen. Nästan var fjärde kassör tror att detta är vanligt, vilket är en tydlig indikation på att det förekommer i vissa föreningar. Återigen finns skäl att anta att det är något vanligare inom vissa lagsporter, där det bedrivs en stor verksamhet och möjligheterna att till exempel avstå från att redovisa vissa försäljningsintäkter är större.

Dessa regelbrott sker i huvudsak med ett gott syfte. De ansvariga är i grunden medvetna om att de begår regelbrott, men de tycker att ändamålen helgar medlen.

Medvetna regelbrott för personlig vinnings skull är enligt kassörernas bedömningar inget stort fenomen inom idrottsrörelsen. Undantag finns säkert, men de regelbrott som förekommer sker i huvudsak i god tro och med goda syften.

Etik och ekonomi i idrottsföreningar är en studie om idrottsföreningars ekonomiska situation och deras etiska utmaningar i frågor som handlar om ekonomi.

Centrum för idrottsforskning
www.centrumforidrottsforskning.se
ISBN | 978-91-981833-0-6

